Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!

ЗАРА

орган Брэсцкага абкома КП(б)Б і аблвыканкома

№ 147 (219) | Аўторак 2 ліпеня 1940 г. | Цана 10 кап

Пазыка Трэцяй Пяцігодкі

Пад кіраўніцтвам партыі Леніна-Сталіна на адной шостай часці зямной кулі ў асноўным пабудаван соцыялізм. Совецкі Саюз уступіў у новую паласу развіцця будаўніцтва бескласавага соцыялістычнага грамадства і паступовага пераходу ад соцыялізма да комунізма.

Буйна развіваюцца вытворчыя сілы нашай радзімы. Без знешніх крэдытаў і пазык, на ўласныя сродкі працоўныя Совецкага Саюза ператварылі нашу краіну ў мінулым адсталую ў краіну самай перадавой індустрыі і самай буйнай механізаванай сельскай гаспадаркі.

Апіраючыся на карэннае тэхнічнае пераўзбраенне народнай гаспадаркі, Совецкі Саюз вышаў па аб'ёму прамысловай вытворчасці на другое месца ў свеце і першае месца ў Еўропе. Ён абагнаў па агульнаму аб'ёму прамысловай прадукцыі такія развітыя капіталістычныя краіны, як Англія, Францыя, Германія.

Таварыш Сталін паставіў перад совецкім народам вялікую задачу: на працягу бліжэйшых 10—15 год дагнаць і перагнаць галоўныя капіталістычныя краіны і ў эканамічных адносінах.

„Мы перамаглі, — гаварыў на XVIII з'ездзе ВКП(б) таварыш Сталін, — галоўныя капіталістычныя краіны ў сэнсе тэхнікі вытворчасці і тэмпаў развіцця прамысловасці. Гэта вельмі добра. Але этага мала. Трэба перагнаць іх сама і ў эканамічных адносінах. Мы гэта зможам зрабіць. Толькі ў тым выпадку, калі перагонім эканамічна галоўныя капіталістычныя краіны, мы можам разлічваць, што наша краіна будзе поўнасцю насычана прадметамі спажывання, у нас будзе багацце прадуктаў, і мы атрымаем магчымасць зрабіць пераход ад першай фазы комунізма к другой яго фазе".

За час пасля XVIII з'езда ВКП(б) наша краіна яшчэ шпарчэй пайшла наперад у справе развіцця прамысловасці, транспарта, сельскай гаспадаркі і няспыннага павышэння матэрыяльнага дабрабыту працоўных. Прадукцыя дзяржаўнай прамысловасці за адзін 1939 год вырасла на 14,7 процанта супроць 11,3 процанта ў 1938 годзе. У 1939 годзе было сабрана зерна больш, чым у 1938 годзе, а колькасць жывёлагадоўчых ферм павялічылася на 194.500.

Прадукцыя абароннай прамысловасці павялічылася ў 1939 годзе на 46,5 процанта. Гэты рост адлюстроўвае сабой асаблівыя клопаты партыі і ўрада аб умацаванні абароназдольнасці нашай краіны, аб тэхнічным аснашчэнні Чырвонай Арміі, Ваенна-Марскога і Паветранага флотаў, радуе сэрцы совецкіх патрыётаў і ў той-жа час з'яўляецца грознай перасцярогай усім ворагам Совецкага Саюза.

Газета „Праўда" ў нумары ад 29 чэрвеня пісала: „Краіна наша жыве ў атмасферы велізарнага ўздыму, выкліканага новымі мерапрыемствамі па ўмацаванню абароннай і гаспадарчай магутнасці краіны соцыялізма—пераходам на васьмігадзінны рабочы дзень, сямідзённы рабочы тыдзень. Народы Совецкага Саюза ў акце звароту Бесарабіі і перадачы паўночнай часткі Букавіны наглядна бачаць новую бяскроўную перамогу соцыялістычнай дзяржавы, бачаць плады сваёй працы, сваіх намаганняў, сваіх афяр на карысць радзімы".

Мы не павінны забываць таго, што знаходзімся ў капіталістычным акружэнні. Наш народ павінен быць гатоў да ўсякіх нечаканасцей. Наша краіна, верная палітыцы міру, абавязана ў інтарэсах народаў СССР яшчэ больш узмацніць сваю абаронную магутнасць. Мы павінны больш напружыць усе сілы для далейшага развіцця індустрыі, для ўмацавання гаспадарчай і ваеннай магутнасці нашай дзяржавы.

Нам трэба больш вугалю, металу, нафты, больш самалётаў, танкаў, гармат, снарадаў, паравозаў, вагонаў, станкоў, больш прадукцыі ўсіх галін нашай народнай гаспадаркі.

Адным з відаў умацавання нашай радзімы з'яўляюцца дзяржаўныя пазыкі. За годы сталінскіх пяцігодак совецкі народ праз дзяржаўныя пазыкі ўклаў у народную гаспадарку звыш 36 мільярдаў рублёў сваіх зберажэнняў. У нашай краіне дзяржаўныя пазыкі сустракаюць гарачую падтрымку працоўных.

Сёння друкуем пастанову Совета Народных Камісараў Саюза ССР аб выпуску Пазыкі Трэцяй Пяцігодкі (выпуск трэцяга года) у суме 8 мільярдаў рублёў. Гэта вельмі важнае дзяржаўнае мерапрыемства адпавядае інтарэсам нашага народа, які з радасцю сустракае новую пазыку.

Совецкі народ ведае, на якія мэты расходваюцца пазыкі. Пагэтаму штогод у нашай краіне падпіска праходзіць з велізарным палітычным і вытворчым уздымам. Падпіскай на пазыкі рабочыя, служачыя, аднаасобнікі выказваюць сваю любоў да соцыялістычнай радзімы, сваю бязмежную адданасць большэвіцкай партыі і вялікаму Сталіну.

Партыйным, комсамольскім, профсаюзным і совецкім арганізацыям неабходна шырока разгарнуць масава агітацыйную работу вакол пазыкі так, каб кожны працоўны меў яснае і чоткае ўяўленне аб ролі і значэнні пазык у соцыялістычным будаўніцтве, аб карысці пазык для кожнага пазыкатрымацеля.

Поспех совецкіх пазык аснован на высокай палітычнай свядомасці і адданасці працоўных соцыялістычнай радзіме. Малейшы прымус, у якой бы форме ён не праяўляўся, супярэчыць асноўнаму прынцыпу поўнай добраахвотнасці ў размяшчэнні совецкіх пазык.

Удзел у падпісцы на пазыку з'яўляецца справай часці кожнага рабочага, служачага, калгасніка і аднаасобніка нашай краіны.

Дружнай падпіскай на Пазыку Трэцяй Пяцігодкі (выпуск трэцяга года) паскорым далейшы росквіт соцыялістычнай гаспадаркі, росквіт навукі, мастацтва і культуры народаў СССР, умацуем абароназдольнасць нашай любімай радзімы!

ВІТАЕМ РАШЭННЕ ЎРАДА

Як толькі закончылася перадача па радыё пастановы Совета Народных Камісараў СССР аб выпуску Пазыкі Трэцяй Пяцігодкі, адразу-ж сабраліся рабочыя і служачыя Брэсцкай друкарні імені Варашылава на мітынг. У сваіх выступленнях яны віталі пастанову ўрада аб выпуску пазыкі. Першым выступіў галоўны механік таварыш Панасюк. У сваёй кароткай прамове ён заявіў:

— Кожны з нас добра разумее, куды ідуць сродкі ў Совецкай краіне. Мы ведаем, што наша пазыка пойдзе на карысць нас саміх-жа. На гэтыя сродкі будуць пабудаваны дзесяткі новых заводаў, школ, бальніц і другіх культурных устаноў. Таксама нашы сродкі пойдуць на ўмацаванне абароназдольнасці соцыялістычнай радзімы. Вось чаму я горача вітаю закон аб выпуску пазыкі і заклікаю ўсіх рабочых, падпісацца на яе.

Рабочы таварыш Барэнбаум у сваім выступленні заявіў:

— У панскай Польшчы нас прымушалі падпісвацца на пазыку, а тых, хто не падпісваўся, звальнялі з работы. Совецкая пазыка праводзіцца на добраахвотных пачатках.

Яркім і хвалюючым было выступленне рабочага таварыша Шапіра.

— Сваёй дзяржаве мы гатовы не толькі дапамагаць пазыкай сваіх сродкаў, але мы гатовы ў любую мінуту аддаць сваё жыццё за шчасце вялікага Совецкага Народа, за нашу слаўную партыю Леніна — Сталіна, за правадыра працоўных усяго свету — таварыша Сталіна.

У прынятым рашэнні рабочыя вітаюць пастанову ўрада аб выпуску Пазыкі Трэцяй Пяцігодкі. Усе рабочыя і служачыя падпісваюцца на пазыку. К вечару 1-га ліпеня сума падпіскі дасягнула 45.000 рублёў.

Муравіцкі.

АБ ВЫПУСКУ ДЗЯРЖАЎНАЙ ПАЗЫКІ ТРЭЦЯЙ ПЯЦІГОДКІ

(ВЫПУСК ТРЭЦЯГА ГОДА)

ПАСТАНОВА СОВЕТА НАРОДНЫХ КАМІСАРАЎ САЮЗА ССР

У мэтах прыцягнення зберажэнняў насельніцтва на выкананне задач гаспадарча-культурнага будаўніцтва ў трэцяй пяцігодцы і на ўмацаванне абароны краіны,

Совет Народных Камісараў Саюза ССР **пастанаўляе:**

1. Выпусціць Дзяржаўную Пазыку Трэцяй Пяцігодкі (выпуск трэцяга года) на суму 8 мільярдаў рублёў.

2. Пазыку выпусціць тэрмінам на 20 год з 1 снежня 1940 года па 1 снежня 1960 года, з 4 процантаў гадавых.

3. Абліґацыі пазыкі і даходы ад іх, у тым ліку і выйгрышы, вызваліць ад абкладання дзяржаўнымі і мясцовымі падаткамі і зборамі.

4. Зацвердзіць прадстаўленыя Народным Камісарыятам фінансаў Саюза ССР умовы выпуску Дзяржаўнай Пазыкі Трэцяй Пяцігодкі (выпуск трэцяга года).

Старшыня СНК Саюза ССР В. МОЛАТАЎ.

Кіраўнік справамі СНК Саюза ССР М. ХЛОМАЎ.

Масква, Крэмль. 1 ліпеня 1940 г.

УМОВЫ ВЫПУСКУ ПАЗЫКІ

Дзяржаўная Пазыка Трэцяй Пяцігодкі (выпуск трэцяга года) выпускаецца ў мэтах далейшага ўцягнення зберажэнняў працоўных СССР **на выкананне задач гаспадарчага і культурнага будаўніцтва** ў трэцяй сталінскай пяцігодцы і на ўмацаванне абароны краіны.

Дзяржаўная Пазыка Трэцяй Пяцігодкі (выпуск трэцяга года) **выпускаецца на 8 мільярдаў рублёў.** Гэта — найбольш буйная з усіх раней выпускаемых дзяржаўных пазык у СССР. Няўхільны рост сумы пазык, выпускаемых соцыялістычнай дзяржавай, і паспяховае размяшчэнне іх са значным перавышэннем сумы выпуску сведчаць аб няспынным уздыме добрабыту працоўных Совецкага Саюза і аб іх любві і адданасці соцыялістычнай радзіме.

Пазыка выпушчана на 20 год — з 1 снежня 1940 года па 1 снежня 1960 года.

1 снежня 1940 года—пачатковы тэрмін пазыкі. З гэтага дня налічваецца даход, выплачваемы па абліґацыях пазыкі. Пры аплаце працоўнымі набытых імі абліґацый у растэрміноўку дзяржава атрымоўвае сродкі па пазыцы не адразу, а часткамі. Таму даход, выплачваемы па абліґацыях, не можа налічвацца на поўную вартасць абліґацыі з дня падпіскі на пазыку. Налічэнне гэтага даходу з 1 снежня 1940 года адпаведнае фактычнаму тэрміну карыстання сродкамі дзяржавай.

1 снежня 1960 года—канчатковы тэрмін пазыкі. Да гэтага часу сродкі, атрыманыя дзяржавай па пазыцы, будуць поўнасцю звернуты трымальнікам абліґацый.

Новая пазыка **выпушчана з 4-х процантаў гадавых.** Гэта азначае, што сума даходаў, якая выплачваецца дзяржавай трымальнікам абліґацый за 20-гадовы тэрмін пазыкі, складае ў сярэднім 4 проценты ў год.

Пазыка састаіць з двух выпускаў: бяспройгрышнага і процантнага. Кожны з гэтых выпускаў з'яўляецца самастойнай часткай пазыкі і адрозніваецца адзін ад другога па форме выплаты даходаў.

Па абліґацыях бяспройгрышнага выпуску даход выплачваецца ў форме выйгрышу. Кожная абліґацыя абавязкова выйгрывае адзін раз на працягу 20-гадовага тэрміна пазыкі. Такім чынам, **па кожнай абліґацыі бяспройгрышнага выпуску трымальніку яе выплачваецца даход.** Але тэрмін атрымання і размер дахода не аднолькавы для ўсіх трымальнікаў. Гэта залежыць ад таго, калі і ў якім размеры на абліґацыю прыпадзе выйгрыш. Чым раней на абліґацыю прыпадзе выйгрыш і чым буйней ён будзе, тым вышэй даход, атрымоўваемы трымальнікам гэтай абліґацыі

У сярэднім-жа за 20 год, на які выпушчана пазыка, з усёй сумы бяспройгрышнага выпуску пазыкі дзяржава выплаціць даход у размеры 4 процантаў гадавых.

Трымальнікам абліґацый процантнага выпуску таксама гарантавана атрыманне даходу па кожнай абліґацыі. Але па абліґацыях гэтага выпуску, у адрозненне ад абліґацый бяспройгрышнага выпуску, **даход выплачваецца не ў форме выйгрышаў, а ў форме процантаў па купонах,** якія ёсць пры кожнай абліґацыі. Даход выплачваецца ў аднолькавым размеры па ўсіх абліґацыях процантнага выпуску і ён складае роўна 4 проценты вартасці абліґацыі і выплачваецца ў такім размеры роўнамерна за кожны прайшоўшы год.

Пазыка выпускаецца ў абліґацыях рознай вартасці. У бяспройгрышным выпуску пазык ёсць абліґацыі вартасцю ў 500, 200, 100, 50, 25 і 10 рублёў, у процантным выпуску — вартасцю ў 500, 200, 100 і 25 рублёў.

Асноўнай з'яўляецца абліґацыя ў 100 рублёў. Абліґацыі 50, 25 і 10 рублёў з'яўляюцца часткамі (адпаведна — палавіннай, чацвёртай або дзесятнай часткай) сторублёвай абліґацыі, а абліґацыі ў 500 і 200 рублёў прадстаўляюць сабой адпаведна — пяць або дзве сторублёвых абліґацыі.

Выпуск абліґацый рознай вартасці дае магчымасць кожнаму працоўнаму падпісацца на пазыку адпаведна свайму заработку ці даходу.

Як бяспройгрышныя, так і процантныя абліґацыі выпускаюцца, у залежнасці ад рэзультатаў падпіскі, асобнымі разрадамі па 100 мільёнаў рублёў.

Тыражы выйгрышаў і тыражы пагашэння праводзіцца на адзін разрад пазыкі. Выйграўшыя ці вышаўшыя ў тыраж пагашэння абліґацыі лічацца выйграўшымі або пагашанымі ва ўсіх разрадах адпаведнага выпуску пазыкі.

Калі-б унутры кожнага разрада пазыкі ўсе абліґацыі мелі парадкавыя нумары, то гэта крайне ўскладніла-б правядзенне тыражоў выйгрышаў. Таму кожны разрад пазыкі падзяляецца на 20 тысяч серый, а ў кожнай серыі ёсць абліґацый на 5000 рублёў і 50 сторублёвых абліґацый або адпаведная колькасць абліґацый другой вартасці. Гэта дае магчымасць праводзіць тыражы выйгрышаў такім чынам, што ўсе абліґацыі адной серыі выйграваюць адразу.

Серыі кожнага разрада бяспройгрышнага выпуску маюць нумары — ад № 80.001 да № 100.000, а кожнага разрада процантнага выпуску—ад № 160001 да № 180000. Гэтыя нумары з'яўляюцца працягам нумараў серый ранейшых пазык. Такая нумарацыя серый устаноўлена для прадастаўлення найбольшых выгад трымальнікам пры праверцы абліґацый па таблцах выйгрышаў.

Абліґацыі ўнутры кожнай серыі маюць свае парадкавыя нумары — ад № 1 да № 50. Кожная абліґацыя ў 100 рублёў мае адзін нумар; абліґацыя вартасцю ў 200 рублёў мае два парадкавых нумары, а абліґацыя ў 500 рублёў, якая састаіць з пяці сторублёвых абліґацый, мае пяць парадкавых нумараў. Калі тая або іншая серыя выпушчана ў абліґацыях вартасцю па 50,25 ці 10 рублёў, то адпаведна кожныя дзве, ці кожныя чатыры, ці кожныя дзесяць абліґацый маюць аднолькавы нумар.

Такім чынам, **на кожнай абліґацыі ўказваецца тры нумары: нумар разрада, нумар серыі і нумар абліґацыі.**

Па бяспройгрышнаму выпуску пазыкі **ўстаноўлены выйгрышы** ў 3000, 1000, 500, 200 і 150 рублёў на 100-рублёвую абліґацыю. У суму выйгрыша ўваходзіць таксама намінальная каштоўнасць выйгрышаў абліґацый, выйграўшая абліґацыя такім чынам пагашаецца і выключаецца з далейшых тыражоў. На абліґацыях вартасцю ў 50, 25 і 10 рублёў выплачваецца адпаведная частка ($^1/_2$, $^1/_4$, або $^1/_{10}$) выйгрыша, выпаўшага на сторублёвую абліґацыю.

На абліґацыях вартасцю ў 500 або 200 рублёў, якія састаяць з пяці ці двух сторублёвых абліґацый з пяцю ці двума рознымі нумарамі адной серыі, адразу выплачваецца адпаведна пяць або два выйгрышы, якія адначасова выпадаюць на кожны нумар абліґацыі. Калі на адзін з нумароў, маючыхся на абліґацыі вартасцю ў 500 або 200 рублёў, выпаў выйгрыш ў 3000, 1000 або 500 рублёў, то па астатніх чатырох нумарах пяцісторублёвай абліґацыі і па адному нумару двухсотрублёвай абліґацыі выплачваецца па 150 рублёў. Калі-ж на ўсе абліґацыі той ці іншай серыі выпалі выйгрышы па 200 або 150 рублёў, то такія выйгрышы выплачваюцца адразу па ўсіх пяці нумарах пяцісторублёвай абліґацыі або па абодвых двухсотрублёвай абліґацыі.

По бяспройгрышнаму выпуску пазыкі на працягу дваццацігадовага тэрміна будзе разыграна **столькі выйгрышаў, колькі ёсць абліґацый.** Кожны разрад пазыкі састаіць з аднаго мільёна абліґацый (20 тысяч серый, а ў кожнай серыі 50 сторублёвых абліґацый). Значыцца, на кожны разрад, гэта значыць на кожныя 100 мільёнаў рублёў пазыкі, будзе разыграна 1.000.000 выйгрышаў на суму 158.888.000 рублёў. У ліку выйгрышаў ёсць: 80 выйгрышаў па 3000 рублёў, 400 выйгрышаў па 1000 рублёў, 8000 выйгрышаў па 500 рублёў, 110.400 выйгрышаў па 200 рублёў і 881120 выйгрышаў па 150 рублёў.

Штогод, пачынаючы ўжо з 1941 года, будзе праводзіцца чатыры тыражы выйгрышаў. За ўвесь тэрмін пазыкі адбудзецца 80 тыражаў выйгрышаў. Першы тыраж будзе праведзен пасля скончэння аплаты падпіскі на пазыку ў чэрвені 1941 года.

У кожным тыражы на адзін разрад пазыкі разыгрываецца наступная колькасць выйгрышаў:

У якіх тыражах	Колькасць выйгрышаў: па 3000 руб.	па 1000 руб.	па 500 руб.	па 200 руб.	па 150 руб.	Усяго	Агульная сума выйгрышаў (у руб.)
У 1— 8 тыр. у кожным	1	5	50	1000	10944	12000	1874600
„ 9—20 „ „	1	5	50	1200	7944	9200	1484600
„ 21—60 „ „	1	5	100	1400	5794	7300	1207100
„ 61—64 „ „	1	5	150	1600	11044	12800	2059600
„ 65—68 „ „	1	5	150	1600	15594	17350	2742100
„ 69—72 „ „	1	5	150	1600	21494	23250	3627100
„ 73—76 „ „	1	5	150	1600	31294	83050	5097100
„ 77—80 „ „	1	5	150	1600	37194	38950	5982100
Усяго ва ўсіх 80 тыраж.	80	400	8000	110400	881120	1000000	158888000

У 1941 годзе адзін выйгрыш выпадае ў сярэднім на 20 - 21 абліґацыю, а за першыя пяць год выйграе кожная чацвертая - пятая абліґацыя.

Проценты па абліґацыях процантнага выпуску выплачваюцца па скончэнні кожнага года, пачынаючы з 1 снежня 1941 года. Пры кожнай абліґацыі процантнага выпуску ёсць 20 купонаў. Штогод па аднаму купону выплачваецца 4 проценты намінальнай вартасці абліґацыі. Такім чынам за 20-гадовы тэрмін пазыкі па кожнай сторублёвай абліґацыі процантнага выпуска будзе выплачана 80 рублёў; па кожнай пяцісотрублёвай абліґацыі — 400 рублёў дахода і г. д.

На кожным купоне ўказан тэрмін яго аплаты і сума, падлягаючая выплаце.

Зварот вартасці абліґацый бяспройгрышнага выпуску праводзіцца паступова, на працягу 20 год, па меры выплаты выйграшаў, бо ў суму выйгрыша ўключана намінальная вартасць абліґацый. Кожная выйграўшая абліґацыя пасля выплаты па ёй выйгрыша пагашаецца і ў далейшых тэрмінах выйгрышаў не ўдзельнічае. Значыцца, пачынаючы ўжо з 1941 года, будзе праводзіцца выкуп абліґацый бяспройгрышнай пазыкі; на працягу 1941 і 1942 гадоў будзе выкуплена 9,6 процанта ўсіх абліґацый.

Іншы парадак устаноўлены для звароту дзяржавай вартасці абліґацый процантнага выпуска, бо гэтыя абліґацыі ў тыражах выйгрышаў не ўдзельнічаюць.

Для выкупу абліґацый будзе праведзена пяць тыражоў пагашэння 1 снежня кожнага года, пачынаючы з 1956 года па 1960 год уключна. У кожным тыражы будуць вызначаны нумары серый абліґацый, падлягаючых выкупу. Такім чынам, усе абліґацыі процантнага выпуску будуць дзяржавай выкуплены роўнымі часткамі на працягу пяці год.

Выйграўшыя абліґацыі бяспройгрышнага выпуску, а таксама купоны і вышаўшыя ў тыраж пагашэння абліґацыі процантнага выпуску можна прад'яўляць для аплаты да 1 снежня 1961 года. З гэтага тэрміну абліґацыі і купоны трацяць сілу і ў далейшым аплачвацца не будуць.

Выйгрышы і проценты па абліґацыях пазыкі, як і абліґацыі, вызвалены ад абкладання дзяржаўнымі і мясцовымі падаткамі незалежна ад сумы маючыхся ў кожнага працоўнага абліґацый і незалежна ад даходаў, атрыманых ад іх у выглядзе выйгрышаў і процантаў.

АБ ПРАВЯДЗЕННІ ПАДПІСКІ НА ДЗЯРЖАЎНУЮ ПАЗЫКУ ТРЭЦЯЙ ПЯЦІГОДКІ

(Выпуск трэцяга года)

ПАСТАНОВА ПРЭЗІДЫУМА ВЦСПС

Урад Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік першага ліпеня 1940 года прыняў пастанову аб правядзенні падпіскі дзяржаўнай пазыкі Трэцяй Пяцігодкі (выпуск трэцяга года).

Прэзідыум ВЦСПС прапануе ўсім профсаюзным арганізацыям шырока растлумачыць рабочым і служачым значэнне выпускаемай пазыкі для далейшага ўмацавання гаспадарчай і ваеннай магутнасці Саюза.

Фабрычныя, заводскія і мясцовыя камітэты, усе профсаюзныя актывісты павінны расказаць рабочым і служачым аб тым, што сродкі, якія атрымлівае Совецкая дзяржава ад рэалізацыі дзяржаўных пазык сярод насельніцтва, цалкам і поўнасцю ідуць на развіццё народнай гаспадаркі, на пад'ём культуры і добрабыту совецкага народа, на ўмацаванне ваеннай магутнасці СССР. Яны павінны расказаць аб тым, што кожны рабочы, кожная работніца, кожны інжынер, тэхнік і служачы, набываючы на свае працоўныя зберажэнні абліґацыі дзяржаўных пазык,—яшчэ больш павялічвае свой удзел у павышэнні здабычы вугалю, нафты, метала, у павялічэнні вытворчасці станкоў, машын, аўтамабіляў, трактараў, самалётаў, танкаў, гармат і снарадаў.

Профсаюзныя арганізацыі павінны рэкамендаваць рабочым і служачым падпісвацца на дзяржаўную Пазыку Трэцяй Пяцігодкі (выпуск трэцяга года) у размеры двух-трох-тыднёвага заработку, а маючым высокія заработкі, у размеры месячнага заработку.

Прэзідыум ВЦСПС абавязвае ўсе профсаюзныя арганізацыі забяспечыць, каб падпіска на пазыку праводзілася пры строжайшым захаванні прынцыпаў добраахвотнасці.

Прэзідыум ВЦСПС выражае ўпэўненасць у тым, што ўсе рабочыя і служачыя аднадушна падпішуцца на дзяржаўную Пазыку Трэцяй Пяцігодкі (выпуск трэцяга года) і тым самым яшчэ раз прадэманструюць свой патрыятызм, сваю любоў і клопаты да соцыялістычнай радзімы, аб умацаванні яе гаспадарчай і ваеннай магутнасці, сваю бязмежную адданасць комунізму, вялікай справе Леніна—Сталіна.

Вялікі ўздым

КАМЕНЕЦ (па тэлефону). Калі радыё пачало перадаваць пастанову ўрада аб выпуску Пазыкі Трэцяй Пяцігодкі, у рэпрадуктара сабраліся ўсе работнікі Каменецкай раённай канторы сувязі. На адбыўшымся мітынгу выступілі работнікі сувязі, якія заклікалі ўвесь калектыў даць пазыку сваёй дзяржаве.

Пачалася падпіска. У 6 гадзін 30 мінут ужо падпісалася 19 чалавек. Агульная сума падпіскі дасягнула 4340 рублёў.

Самусёў.

Бесарабія і Паўночная частка Букавіны

(Даведка)

Бесарабія— старадаўняя тэрыторыя Расіі, перайшоўшая да яе ў 1812 годзе па Бухарэсцкаму міру. Да прымусовага захвату Румыніяй у 1918 годзе гэта была руская губернія, размешчаная паміж Днястром, Прутам і нізоўямі Дуная (Кілікійская гарлавіна). Паўднёвая граніца Бесарабіі — Чорнае Мора.

Плошча Бесарабіі 45.638 квадратных кіламетраў. Па плошчы Бесарабія больш Бельгіі, Галандыі, Швейцарыі. Насельніцтва, па даных на 1 ліпеня 1938 г. — 3.147.656 чалавек. Па даных рускага перапісу 1897 года ў Бесарабіі пражывала ўкраінцаў, малдаван і рускіх 76 процантаў насельніцтва, яўрэяў 12 проц., балгар 5 проц. Галоўны горад Бесарабіі — Кішынёў.

Да румынскай акупацыі Бесарабія была багацейшым земляробчым раёнам. Галоўныя культуры — пшаніца, ячмень, кукуруза, сланечнік. Бесарабія адрозніваецца тым клімагам, які дазваляе развядзенне каштоўных культур як вінаград і табак. Глеба надзвычайна ўрадлівая. Апрацоўвалася 96,5 процанта усёй пахатнай зямлі. Развіта хлебаробства, вінаградарства, садаводства. З прамысловасці развіта галоўным чынам харчовая (мукамольная, віна-куранная і т. п.).

Прадметы вывазу — хлеб, фрукты, арэхі, а да акупацыі — жывёла, скуры, воўна, віно, табак.

Да акупацыі Бесарабія была эканамічна вельмі цесна звязана з усёй астатняй Расіяй, атрымоўвала мануфактуру з маскоўскага прамысловага раёна, вугаль з Данбаса, нафту з Баку.

Бесарабскія прадукты вывозіліся на Украіну і праз Одэсу на сусветныя рынкі.

У пачатку лютага 1918 года румынская пануючая кліка, выкарыстаўшы цяжкае становішча Савецкай Расіі на франтах грамадзянскай вайны, акупіравала Бесарабію. 5 сакавіка 1918 года тагочасны прэм'ер Румыніі генерал Авярэску падпісаў з упаўнаважанымі РСФСР дагавор, паводле якога Румынія абавязалася эвакуіраваць свае войскі з Бесарабіі і ў далейшым не ўмешвацца ў яе ўнутраныя справы. Аднак ужо 27 сакавіка 1918 года румынская ваеншчына пры дапамозе прымусу і самага грубага падлога інсцэніравала акт „далучэння" Бесарабіі да Румыніі. Гэты нябачаны па цынізму падлог быў ажыццяўлён наступным чынам: у Бесарабіі ў гэты час існаваў краявы совет Бесарабіі, або па-малдаўску „Сфатул цэрыі". Пасля акупацыі Румыніяй тэрыторыі Бесарабіі „Сфатул цэрыі" быў свавольна напоўнен стаўленікамі румынскіх улад, якія склалі там большасць. Адначасова некаторыя з віднейшых членаў „Сфатул цэрыі", як Катарос, Панцыр, Чумачэнка, Грунфельд, Літвінаў былі расстраляны румынскімі ўладамі за супраціўленне анексіі. Гэты сфабрыкаваны румынскай ваеншчынай орган і выканаў загады румынскіх захватчыкаў.

Англійскія і французскія апекуны Румыніі, па ўказцы якіх дзейнічалі акупанты, вядома, прызналі „законным" захватніцкі акт Румыніі. У красавіку 1922 года пры міністры замежных спраў Керзоне англійскі парламент ратыфікаваў дагавор, які прызнае суверэнітэт Румыніі над тэрыторыяй Бесарабіі. Такое-ж рашэнне вынес 19 сакавіка 1924 года французскі парламент. Яшчэ ў перыяд першай імперыялістычнай вайны англійскія і французскія імперыялісты, імкнучыся ўцягнуць у вайну Румынію на свой бок, прапанавалі Румыніі, не гледзячы на тое, што Расія тады была саюзніцай Англіі і Францыі, рускую тэрыторыю — Бесарабію ў якасці „кампенсацыі" за ўдзел у вайне. У Бесарабіі рыхтаваўся адзін з плацдармаў ваеннага нападу імперыялістаў на СССР.

З Бесарабіі вывазіліся прамысловыя прадпрыемствы, высылаліся „нежаданыя элементы". У Бесарабіі было размешчана многа румынскіх войск, будаваліся магутныя ўмацаванні. Вялася наглая агітацыя супроць СССР.

* * *

Акупіраваўшы Бесарабію, румынская ваеншчына і баяры неадкладна аднавілі на захопленай тэрыторыі ўладу памешчыкаў і жандармскага бізуна. Зямля была адабрана ў сялян і перадана ў рукі памешчыкаў і кулакоў-перасяленцаў. Баярска-памешчыцкая эксплоатацыя давяла сялянства да поўнага жабрацтва. У выніку гаспадарання румынскіх стаўленікаў амаль поўнасцю была знішчана прамысловасць краю, што прывяло да скарачэння і збяднення рабочага класа. Бесарабскія гарады сталі бязлюднымі. Па даных румынскага друку, за першыя 14 год румынскай акупацыі насельніцтва галоўнага горада Бесарабіі Кішынёва скарацілася амаль на адну трэць. Нават румынскія буржуазныя газеты называлі Кішынёў „горадам жабракоў". Вось прызнанне румынскага афіцыёза „Раманія" аб становішчы ў Бесарабіі, зробленае 31 ліпеня мінулага года: „У выніку галечы бесарабскіх сялян штогод у вёсцы з 94.697 нованароджаных паміре 59.131. Статыстыка 1937 года паказвае 37.334 хворых туберкулёзам, 17.451 — трахомай, 90.000 — малярыяй. „З-за беднасці і адсутнасці гігіенічных умоў шырока распаўсюджаны інфекцыйныя захворванні".

Працоўныя Бесарабіі з першых-жа дзён акупацыі павялі барацьбу за незалежнасць.

Гэта сказалася ў шматлікіх узброеных паўстаннях, з якіх буйнейшыя — Хоцінскае 1919 года, Татар—Бунарскае 1934 года.

Румынская сігуранца (ахранка) і войскі крывава падавілі гэтыя масавыя паўстанні сялянства.

Па статыстыцы румынскага міністэрства ўнутраных спраў у Бесарабіі толькі да 1924 года адбылося 153 паўстанні. Толькі за першыя 10 год румынскай акупацыі сігуранцай і акупацыйнымі войскамі без суда і па прыгаворах ваенных судоў забіта 30 тысяч чалавек. Акупацыйны рэжым выклікаў бегства насельніцтва Бесарабіі ў СССР, краіны заходняй Еўропы і Амерыку. Ужо за першыя 10 год акупацыі не менш 300 тысяч чалавек пакінулі Бесарабію. Масавая эміграцыя не спынялася і ў паследуючыя годы.

* * *

Букавіна — абласць у Паўночна-ўсходняй частцы Румыніі. Насельніцтва паўночнай часткі Букавіны ў велізарнай большасці звязана з совецкай Украінай агульнасцю гістарычнага лёсу, агульнасцю мовы і нацыянальнага складу. Трэцяга лістапада 1918 года, за некалькі дзён да заняцця Чэрнавіц румынскімі войскамі, сабраўшыся ў Чэрнавіцах шматлюдны мітынг рабочых і сялян, з'ехаўшыхся з усіх канцаў Букавіны, патрабаваў далучэння Букавіны да Украіны. Аднак Севрская канферэнцыя ў жніўні 1920 года замацавала за Румыніяй усю Букавіну. Насельніцтва Паўночнай Букавіны галоўным чынам украінскае. Па мове і быту букавінскія ўкраінцы не адрозніваюцца ад украінцаў Падоліі і Валыні.

У Паўночнай частцы Букавіны моцна развіта земляробства. Асабліва высокі ўраджай зерневых у паўночна-усходняй частцы Букавіны на раўніне паміж Днестрам і Прутам. Галоўныя зернавыя культуры паўночнай Букавіны — кукуруза, авёс, ячмень. Асабліва важнае значэнне мае культура бульбы, займаючай 20 процантаў усёй пасеўнай плошчы.

Галоўны горад Букавіны—Чэрнавіцы—размешчан на рацэ Прут. Па даных на 1938 год у горадзе пражывала 109.821 чалавек. У Чэрнавіцах ёсць заводы сельскагаспадарчага машынабудаўніцтва, па перапрацоўцы сельскагаспадарчых прадуктаў, таксама чыгуналіцейны. Румынская акупацыя надзвычайна пагоршыла становішча паўночнай Букавіны, асабліва сялянства. У выніку праведзенай румынскімі ўладамі ў 1921 годзе зямельнай „рэформы" украінскія сяляне зганяліся з зямель, а землі каланізіраваліся румынскімі жандармамі і „благанадзейнымі элементамі". Украінскае насельніцтва Букавіны падвяргалася жорсткаму нацыянальнаму прыгнечанню. Былі закрыты ўсе ўкраінскія школы, асветныя таварыствы.

Украінскае сялянства паўночнай Букавіны неаднаразова паўставала супроць румынскіх акупантаў.

* * *

На працягу ўсіх 22 год совецкі ўрад неаднаразова заяўляў, што не прызнаваў і ніколі не прызнае гвалтоўнага захвату Бесарабіі. 26 чэрвеня 1940 года старшыня СНК СССР таварыш Молатаў зрабіў румынскаму пасланніку ў Маскве прадстаўленне, у якім совецкі ўрад прапанаваў румынскаму ураду вярнуць СССР Бесарабію і перадаць яму Паўночную частку Букавіны.

Румынскі ўрад прыняў прапанову ўрада СССР.

Мірнае вырашэнне совецка-румынскага канфлікта з'яўляецца буйнейшай перамогай мірнай палітыкі СССР.

Для працоўных Бесарабіі і Паўночнай Букавіны адкрываецца новая старонка гістарычнага развіцця. Яны ўступаюць у брацкую сям'ю народаў СССР, якія пераможна будуюць пад геніяльным кіраўніцтвам вялікага Сталіна радаснае, шчаслівае, светлае жыццё. (ТАСС).

ВЯЛІКАЕ АДАБРЭННЕ

З вялікім уздымам і адабрэннем сустрэлі працоўныя Высокаўскага раёна зварот Усесаюзнага Цэнтральнага Совета Прафесіянальных Саюзаў і Указ Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР аб пераходзе на 8-гадзінны рабочы дзень, на 7-дзённы рабочы тыдзень і аб забароне самавольнага ўходу рабочых і служачых з прадпрыемстваў і ўстаноў.

У памяшканні кінотэатра адбыўся многалюдны сход рабочых, служачых, інтэлігенцыі і членаў прамысловых арцеляў горада Высокага. На ім прысутнічала звыш 650 чалавек.

Актыўна выступілі на сходзе прадстаўнікі працоўных горада. Яны расказалі, з якім вялікім адабрэннем сустрэлі працоўныя мерапрыемства, накіраванае на ўмацненне абароны нашай краіны і палепшанне добрабыту працоўных. Іх прамовы былі яркай ілюстрацыяй адзінства совецкага народа, яго бязмежнай любві да сваёй радзімы яго згуртаванасці вакол вялікай партыі Леніна—Сталіна. І кожны раз, калі прамоўцы называлі імя геніяльнага правадыра народаў таварыша Сталіна, у зале доўга незмаўкала бура апладысментаў.

Прамоўцы запэўнілі совецкі ўрад і партыю, што яны яшчэ з большай энергіяй і шчырасцю будуць працаваць на карысць сваёй радзімы, не пакладаючы рук будуць мацаваць абароназдольнасць сваёй радзімы.

Рабочы млына тав. Поляшук заявіў: „Ніякі вораг не захопіць нас знянацку. Мы навучым нашых жанчын работаць на прадпрыемствах, і, калі патрабуецца, яны змогуць замяніць нас. А мы са зброяй у руках грудзьмі станом на абарону радзімы ад каварных ворагаў".

Старшыня арцелі пекарэй тав. Розенблюм у сваёй гарачай прамове адобрыў увядзенне васьмігадзіннага рабочага дня і сямідзённага тыдня. Ён запэўніў, што гэта—думка ўсіх працоўных, якія добра ведаюць аб неабходнасці ўмацавання абароназдольнасці краіны.

—Яшчэ адна гадзіна работы,—заявіў тав. Розенблюм , — дасць нашай магутнай Чырвонай Арміі тысячы танкаў, самалётаў, гармат. Гэта дасць нам магчымасць яшчэ больш быць упэўненымі ў нашай непераможнасці.

Ад імя інтэлігенцыі горада з цёплай прамовай выступіў тав. Клюка.

—Няма такога чалавека ў нашай краіне,—сказаў ён, — які пашкадуе свой час для таго, каб умацаваць нашу абароназдольнасць. Мы павінны рашуча змагацца з усімі прагульшчыкамі і лодырамі, якія наносяць вялікую шкоду нашай народнай гаспадарцы.

Эпштэйн.

ДЭЗАРГАНІЗАТАРАЎ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ ВЫТВОРЧАСЦІ—К СУДУ

29 чэрвеня Брэсцкай абласной пракуратурай распачата справа супроць члена абутковай арцелі імені 17 верасня **Барэнбаума** Меера Іцкавіча і дырэктара абутковай фабрыкі індывідуальнага шыцця Іосіфа Саламонавіча Курапаткіна.

Следствам установлена, што Барэнбаум М. І. 28 чэрвеня г. г. самавольна пакінуў работу ў арцелі імені 17 верасня і таго-ж дня быў прыняты на работу дырэктарам абутковай фабрыкі індывідуальнага шыцця Курапаткіным.

Таксама ўстаноўлена, што Курапаткін наогул займаўся пераманьваннем рабочых - шаўцоў з арцелі імені 17 верасня к сабе на фабрыку. Такім шляхам ён пераманіў шаўцоў Лідэра і Галецііча.

Барэнбаум і Курапаткін прыцягнуты да крымінальнай адказнасці, згодна Указа Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР ад 26 чэрвеня 1940 года.

Начальнік следчага аддзела абласной пракуратуры

Каплан.

На мітынгу рабочых і служачых Мінскай швейнай фабрыкі „Кастрычнік", прысвечаным звароту ВЦСПС. Выступае намеснік сакратара партбюро фабрыкі тав. Гарэлік.

Фота Вернора. Фотахроніка БЕЛТА.

Калгаснікі вітаюць адзінакроўных братоў, вызваленых з-пад гнёту румынскай буржуазіі

Вечарам 29 чэрвеня пасля работы сабраліся на сход калгаснікі калгаса імені Варашылава, Каменец-Жыравецкага сельскага совета, Брэсцкага раёна. З вялікай увагай яны праслухалі інфармацыю аб звароце Совецкаму Саюзу Бесарабіі і перадачы паўночнай часткі Букавіны. Бурнымі апладысментамі калгаснікі сустрэлі паведамленні аб тым, што часці доблеснай Чырвонай Арміі ўступілі ў гарады і сёлы Бесарабіі і паўночнай часткі Букавіны і вызвалілі з-пад гнёту румынскай буржуазіі адзінакроўных братоў — украінцаў і малдаванаў.

У адзінадушна прынятай рэзалюцыі калгаснікі пішуць:

„Няма канца нашай радасці ў сувязі са з'яднаннем у адзіную вялікую сям'ю совецкага народа працоўных Бесарабіі і Паўночнай Букавіны.

Зусім нядаўна, усяго дзевяць з палавінай месяцаў таму назад, нас таксама па волі слаўнай комуністычнай партыі, совецкага ўрада і асабіста правадыра працоўных усяго свету таварыша Сталіна, Чырвоная Армія назаўсёды вызваліла з-пад гнёту польскіх памешчыкаў і капіталістаў і мы пачалі будаваць сумесна з усім совецкім народам светлае, радаснае і заможнае жыццё.

Зараз працоўныя Бесарабіі і паўночнай часткі Букавіны таксама зажывуць светлым і радасным жыццём. Адзінай дарогай пад сцягам комуністычнай партыі яны будуць цвёрда шагаць да перамог комунізма.

Гістарычная несправядлівасць выпраўлена. Гэта дасягнута дзякуючы мудрай сталінскай палітыцы міру, несакрушальнай магутнасці слаўнай Чырвонай Арміі.

У гэтыя шчаслівыя і радасныя дні мы шлём сваё палкае прывітанне ўсім працоўным совецкай Бесарабіі і совецкай Букавіны.

Няхай жывуць совецкая Бесарабія і совецкая Букавіна!

Няхай жыве наша родная Чырвоная Армія!

Няхай жыве вялікая, слаўная партыя Леніна-Сталіна!

Няхай жыве любімы правадыр працоўных усяго свету Іосіф Вісарыёнавіч Сталін!

І. Мурвіцкі.

Совецкія войскі працягваюць прасоўванне па тэрыторыі Бесарабіі і Паўночнай часткі Букавіны

КІЕЎ, 29 чэрвеня (ТАСС). Прасоўванне совецкіх войск па Бесарабіі і паўночнай частцы Букавіны праходзіць планамерна. Сёння совецкія войскі ўступілі ў гарады Старожынец і Герц у Паўночнай Букавіне, занялі станцыі Новаселіца і Ліпканы (абедзве на рацэ Прут на поўдзень ад г. Хоцін). Механізаваныя часці падышлі да р. Прут у 65 кіламетрах на паўднёвы захад ад г. Магілёў, Падольскіі вышлі ў раён мястэчка Пырліца ў 80 кіламетрах на паўночны захад ад г. Кішынёва. Паветрана-дэсантныя часці, скінутыя на парашутах, занялі горад Болград у Паўднёвай Бесарабіі ў некалькіх кіламетрах ад гор. Рэні ў раёне злiцця ракі Прут з ракой Дунаем.

ВОДГУКІ Ў БАЛГАРЫІ НА МІРНАЕ ВЫРАШЭННЕ СОВЕЦКА-РУМЫНСКАГА КАНФЛІКТА

СОФІЯ, 30 чэрвеня (ТАСС). Газеты прысвячаюць мірнаму вырашэнню совецка - румынскага канфлікта цэлыя старонкі. Усе газеты змясцілі паведамленне ТАСС. Адзначаецца паспяховае прасоўванне совецкіх войск і радасная сустрэча Чырвонай Арміі насельніцтвам.

Югаслаўская газета „Время" падкрэслівае, што ўсе спробы Румыніі на працягу 22 год румынізіраваць Бесарабію не прывялі ні да чаго.

У другім артыкуле, прысвечаным Букавіне, газета піша: „Букавіна пры аўстра-венгерскім рэжыме была адной з самых закінутых абласцей. Яна была пакінута, запушчана, празябала ў суевер'і і адсталасці. Пры румынскім панаванні становішча не змянілася. У гэтай правінцыі Румынія старалася дзейнічаць толькі пры дапамозе царквы. Букавіна аказалася аднак непадыходзячай для румынізацыі".

ЮГАСЛАЎСКІ ДРУК АБ ВАССТАНАЎЛЕННІ ДЫПЛАМАТЫЧНЫХ АДНОСІН З СССР

СОФІЯ, 30 чэрвеня (ТАСС). Друк шырока каментыруе восстанаўленне дыпламатычных адносін з Совецкім Саюзам. Белградская газета „Правда" ад 27 чэрвеня піша: „Палітыка міру, нейтралітэта і добрасуседскіх адносін з усімі дзяржавамі прадыктавала Югаславіі рашэнне ўстанавіць нармальныя адносіны з Совецкім Саюзам. Совецкі Саюз праводзіць палітыку міру. Ён імкнецца ўстанавіць добрыя адносіны з усімі дзяржавамі, якія разумеюць інтарэсы Совецкага Саюза. СССР паказаў, што ён сапраўды імкнецца да міру, лічыць, што кожнае пытанне можа быць вырашана мірным шляхам. Палітыка міру і нейтралітэта, праводзімая Югаславіяй, яшчэ больш умацавалася з устанаўленнем дыпламатычных адносін з Совецкім Саюзам. СССР з'яўляецца магутным фактарам міжнароднай палітыкі, ні адна дзяржава не можа адмаўляць, што любое з пытанняў еўрапейскага і міжнароднага значэння не можа быць вырашана без удзелу Совецкага Саюза".

І. Ф. Лочмель

Вызваленне Беларусі ад белапольскіх акупантаў*)

(11 ліпеня 1920 года)

БССР—у агні барацьбы народжаная.

Беларуская Совецкая Соцыялістычная Рэспубліка за перыяд свайго існавання ў дружнай брацкай сям'і народаў СССР дасягнула грандыёзных перамог і поспехаў. Знікла ў вечнасць праклятае мінулае Беларусі — стагоддзі ненавіснага ярма польскіх паноў, гнёту царскага самаўладства, памешчыцка-капіталістычнага і каланіяльнага рабства. Адышлі ў вобласць жудасных успамінаў часы голаду, жабрацтва, разарэння і выміраня працоўных мас Беларусі. За годы совецкай улады Беларусь стала непазнавальнай. Гіганцкі вырасла яе эканоміка, нябачанага росквіту дасягнула нацыянальная па форме і соцыялістычная па зместу беларуская культура. Шчаслівым і радасным жыццём жыве беларускі народ у краіне перамогшага соцыялізма. Разам з усімі народамі неабдымнага Совецкага Саюза, пад кіраўніцтвам вялікай партыі Леніна-Сталіна, народ соцыялістычнай Беларусі цвёрдай і ўпэўненай поступ'ю, змятаючы на сваім шляху ўсе перашкоды, пераможна ідзе да комунізма.

* Друкуецца ў скарочаным выглядзе.

З мінулага беларускага народа

Гісторыя беларускага народа—гэта гісторыя яго доўгай гераічнай барацьбы супроць іншаземных захватчыкаў за сваю незалежнасць, супроць усякіх прыгнятальнікаў, за свае правы, за сваё вызваленне, за радаснае, квітнеючае жыццё.

Яшчэ ў XIV веку Беларусь папала пад уладу літоўскіх феадалаў. У XVI веку панская Польшча прыбрала да сваіх рук Беларусь і Украіну. Перыяд польскага ўладарніцтва быў найбольш цяжкім і змрочным у гісторыі беларускага народа. Польскія паны захапілі многа лепшых зямель у Беларусі і сумесна з беларускімі феадаламі нявынесна прыгняталі і рабавалі беларускі народ. Праз пасрэдства ксяндзоў яны навязвалі беларускаму народу каталіцкую веру. Шляхам усялякіх гвалтаў і здзекаў праводзілі паланізацыю і гэтым імкнуліся знішчыць беларускую народнасць.

Нянавісць працоўных да іх прыгнятальнікаў і захватчыкаў расла. Народ паўставаў, граміў і знішчаў памешчыкаў, разбураў панскія маёнткі. У сваёй барацьбе супроць класавых ворагаў беларускі народ выступаў рука аб руку з рускім і украінскім народамі. У 1595 г. паўстаўшыя беларускія сяляне пад кіраўніцтвам украінскага казака Налівайкі агнём і мячом знішчалі ўладанні польскіх паноў і памешчыцкія замкі ў Слуцку, Магілеве і Пінску. У 1606 г. паўстаўшыя рамеснікі ў Магілеве разграмілі гарадскую раду, якая складалася з паноў і купцоў. У 1623 г. успыхнула народнае паўстанне ў Віцебску. Паўстаўшыя забілі ненавіснага паланізатара, агента польскага ўрада, уніяцкага архіепіскапа Кунцэвіча. Пад кіраўніцтвам Багдана Хмельніцкага ў 1648—1654 гг. на барацьбу супроць польскага ўладарніцтва ўзнялася ўся Украіна. Разам з украінскім паўстаў і беларускі народ. Народ упісаў у гісторыю сваёй барацьбы імёны кіраўнікоў казацка-сялянскіх паўстанняў XVII века — Небабы, Міхаенка, Крывашапкі, Гаркушы, Галоты і інш., а таксама імёны кіраўнікоў пазнейшых выступленняў сялян і рамеснікаў XVIII века.

Неарганізаваныя і разрозненыя сяляне і рамеснікі не маглі атрымаць канчатковай перамогі над панамі. Польскі ўрад, падаўляючы паўстанні, учыняў крывавую расправу над паўстанцамі. Агенты маскоўскага цара ў 1649 годзе даносілі з Беларусі:

„Ляхі на другім тыдні вялікага поста ўзялі горад Бабруйск і ў тым горадзе сталі абозам, а купецкіх і ўсякіх людзей беларусцаў высеклі без астатка, а з таго горада Бабруйска і пад іныя гарады гетман ляхаў рассылае тысяч па пяць і па дзесяць і загадвае тыя гарады ваяваць, а беларусцаў сеч".

Польскія паны з крывавай жорсткасцю падавілі паўстанне ў Крычаве (1740—1744 гг.). Адзін вочавідзец так апісвае гэтую расправу: „Многіх мужыкоў, злавіўшы, за рэбры на крукі, другіх па дрэвах перавешана... на трасу за рукі і ногі павешаны, ламаны, агнём двума катамі палілі. Па мястэчках, сёлах і вёсках разаслана было каманда жаўнераў і гусар, якія дрыўляныя спіцы, абмачваючы ў серку, за пазногці забівалі і запальвалі і другімі нячуванымі мукамі мучылі". Але прыгнечанае беларускае сялянства зноў і зноў узнімалася на барацьбу з панамі.

Раздзіраемая ўнутранымі супярэчнасцямі, Польшча ў канцы XVIII века прышла да сваёй немінучай пагібелі. У выніку падзелаў Польшчы 1772, 1793 і 1795 гг. Польшча была знішчана як самастойная дзяржава, Беларусь далучана да царскай Расіі. Аднак беларускі народ не вызваліўся ад цяжкага ярма польскіх памешчыкаў. Польскія паны захавалі зямельныя ўладанні і ўладу над сялянамі ў Беларусі. Больш сотні год беларускі народ, як і другія народы Расіі, знаходзіўся пад прыгнечаннем царскага самаўладства. Працоўныя масы Беларусі прыгняталіся польскімі, рускімі, беларускімі памешчыкамі і капіталістамі, міраедамі-кулакамі, царскімі чыноўнікамі. Царызм трымаў Беларусь у становішчы адсталай, захалуснай ускраіны Расійскай Імперыі, душыў беларускую культуру, трымаў народныя масы ў цемры і невуцтве.

Беларускія сяляне на працягу XIX века не раз узнімалі паўстанні супроць памешчыкаў і царскіх чыноўнікаў. Але гэтыя паўстанні цярпелі няўдачу, таму што сяляне выступалі стыхійна і неарганізавана, а рабочы клас у Расіі і Беларусі толькі што зараджаўся. К пачатку XX века ў Расіі вырос і ўзняўся на гістарычную сцэну рускі рэвалюцыйны рабочы клас і ён, кіруе-

Жонка малодшага лейтэнанта Марыя Васільеўна Бараева — выдатны стралок, удзельніца акруговых стралковых спаборніцтваў (Н-ская часць Закаўказскай ваеннай акругі).
Фота Д. Чэрнова. Фота-кліша ТАСС.

ВЫЙДЗЕМ ПЕРАМОЖЦАМІ

24 чэрвеня наш калгас „Большэвік" прыступіў да сенаўборкі. Роўна ў 7 гадзін раніцы амаль усе працаздольныя калгаснікі выехалі на сенажаць, якая знаходзіцца ў 15 кілометрах ад калгаса. Раней гэтая сенажаць належыла памешчыку Трэмбіцкаму, а зараз нам, калгаснікам, тут вызначана 135 гектараў.

Прыехаўшы на месца работы, брыгадзіры ўсіх 5 брыгад, перш чым прыступіць да сенакашэння, умела расставілі касцоў, замацаваўшы за імі адпаведныя ўчасткі. Кожны ўчастак перад гэтым быў добра вымеран.

Першым у 4 брыгадзе узяў касу брыгадзір Куц Цімафей Сямёнавіч, які з'яўляецца адным з лепшых касцоў у калгасе. Кожны з калгаснікаў працаваў з вялікім энтузіязмам, імкнучыся начыста выкасіць свой пакос, не заставіць на ім ніводнай травінкі.

Лепшымі стаханаўцамі ў нашай брыгадзе, якія значна перавыконваюць нормы выпрацоўкі, з'яўляюцца тт. Маркевіч Іван, Муха Міхаіл, Цай Сельвестр, Муха Іван. Па-стаханаўску працуюць таксама касцы Маров Сямён, (брыгада № 2), Ваўнянка Міхаіл (брыгада № 3) і другія.

Змагаючыся за атрыманне высокага ўраджаю, наш калгас узяў на сябе рад абавязацельстваў на лепшую падрыхтоўку і правядзенне ўборачнай кампаніі, і выклікаў на социялістычнае спаборніцтва калгас „1 мая", Пружанскага раёна. У гэтым спаборніцтве мы думаем выйсці пераможцамі.

Праўленне калгаса своечасова паклапацілася скласці план уборкі ўраджаю.

І. І. Маркевіч, рэдактар насценнай газеты калгаса „Большэвік", Пружанскага раёна.

Будаўніцтва вадаёмаў

Высокае. Сяляне вёскі Кавалікі, Бардзеўскага сельсовета, сабраліся на сход. Прышлі старыкі і моладзь. Усіх цікавіла пытанне аб арганізацыі супроцьпажарных мерапрыемстваў у вёсцы. Доўга абгаварвалі гэта пытанне і нарэшце рашылі — арганізаваць добраахвотную пажарную каманду, набыць помпу, рукаў, чатыры бочкі.

Калі гэта пытанне было вырашана, слова ўзяў комсамолец т. Яшанкоў. Ён расказаў сялянам аб тым, як у вёсках і калгасах нашай краіны будуюць зараз вадаёмы, аб тым, якая ад гэтага карысць.

Потым з месца ўзняўся пажылы селянін Дзмітры Пузік. Ён прайшоў наперад і папрасіў слова.

— Грамадзяне, — сказаў ён, — вы самі павінны ведаць, якую карысць могуць прынесці нам вадаёмы. Студняў у нашай вёсцы мала, вады нехапае не толькі, каб напаіць жывёлу, але нават самім напіцца. Я мяркую, што пабудова вадаёмаў, наша агульная справа. Заўтра ўсе, як адзін, мы павінны выйсці на работу.

Словы Дзмітрыя ўздзейнічалі. Сход рашыў выкапаць вадаёмы ў 5 месцах. Брыгадзірам выбралі тав. Пузіка.

24 чэрвеня ў 6 гадзін раніцы на работу вышла больш 70-ці чалавек. Пачалі капаць вадаёмы. Назаўтра прышлі капаць вадаёмы амаль усе мужчыны і жанчыны вёскі. На месца работы прыбыў старшыня сельсовета тав. Буцько, дэпутат Вярхоўнага Совета БССР.

Дружна і весела ішла работа ў гэты дзень. Актыўней усіх працавалі жанчыны. Сярод іх вылучыліся работай 46-гадовая Ольга Макарэвіч і Анна Буцько. Не ўступалі і мужчыны. Асабліва праявілі сябе Хартук Сяргей, Альшэўскі Фёдар, Ермачук Ігнат.

Тры вадаёмы ўжо гатовы ў вёсцы Кавалікі. Берагі іх абкладзены дзёрнам і аплецены лазой. Вадаём, які выкапан супроць хаты Рамана Альшэўскага, абрубілі бярвеннямі. У ім ужо больш як на тры чвэрці метра паднялася вада. Пачалі капаць чацверты вадаём. Калі ён будзе гатоў, кавалічане мяркуюць прыступіць да будаўніцтва пятага. Усе вадаёмы будуць злучаны паміж сабой канавамі. Халодная крынічная вада запоўніць вадаёмы да берагоў.

Ужо зараз жыхары Кавалікаў поюць жывёлу крынічнай вадой, выкарыстоўваюць яе для палівкі агародаў.

* * *

К вялікаму жалю гэты выдатны прыклад сялян вёскі Кавалікі не знайшоў падтрымання ў раённым зямельным аддзеле і выканаўчым камітэце. Там да гэтага часу ўсё абгаварваюць планы, мяркуюць аб будаўніцтве вадаёмаў. Акрамя Кавалікаў, у раёне нічога не робіцца па будаўніцтву вадаёмаў.

У былым маёнтку Мінкавічы ёсць 2 саджалкі з рыбай. Але да гэтага часу невядома, каму належаць яны. Доўгі час вядзе райзямаддзел перагаворы з рыбтрэстам, каб ён узяў пад сваю апеку саджалкі. Пакуль ідуць размовы, рыбу вылаўліваюць каму не лень, і хутка яе там зусім не будзе.

Вадаёмы таксама ёсць у былым маёнтку Зводы, у калгасах „Парыжская Комуна" і „17 верасня". У некаторых ёсць рыба, але ўсе яны запушчаны. У калгасе „Перамога" нават спусцілі ваду.

М. Эпштэйн.

Усесаюзная Сельскагаспадарчая Выстаўка. Экскурсанты ад Брэсцкай вобласці знаёмяцца ў павільёне „Нафта" з дзейнічаючай мадэллю па перапрацоўцы мазута ў крэкінг-бензін, керасін, лігроін, масла. На здымку: (Злева направа) т.т. С. П. Гараднічук—дэпутат Вярхоўнага Совета БССР, С. П. Грышчук, С. Х. Троік, С. М. Галяка і Р. Ю. Онішчык.
Фота-кліша ТАСС.

Павільён Карэла-Фінскай ССР на Усесаюзнай Сельскагаспадарчай Выстаўцы.
Фота С. Ембашова. Фота-кліша ТАСС.

БЕЗ ФІЗКУЛЬТУРЫ

Партыя, совецкі ўрад, комсамол удзяляюць вялікую ўвагу развіццю фізічнай культуры ў нашай краіне. У рэзультаце гэтага фізкультурны рух пашыраецца штодзённа, у яго ўцягваюцца тысячы людзей. Забурліла крынічай фізкультурнае жыццё ў гарадах заходніх абласцей БССР. Фізкультурнікі Брэста з поспехам заваёўваюць першыя месцы ў рэспубліцы па велагонках і іншых відах спорту.

Аднак трэба сказаць, што абласны камітэт фізкультуры і яго старшыня тав. Фіялкін усю сваю ўвагу сканцэнтравалі толькі ў Брэсце, а аб тым, што робіцца ў раёнах нават не ведаюць. Справа фізічнага выхавання моладзі ў раёнах пушчана на самацёк.

Возьмем, напрыклад, Высокаўскі раён. Доўгі час тут не было створана камітэта па справах фізкультуры і спорта. Толькі некалькі месяцаў таму назад сюды накіравалі на фізкультурную работу тав. Шупана. На гэтым усе клопаты абласнога камітэта аб раёне скончыліся.

З вялікай прагнасцю моладзь раёна чакала, што Шупан будзе арганізоўваць спартыўную работу, але хутка ёй прышлося разачаравацца. Шупан нічога не зрабіў. У раёне як не было так і няма зараз ні адной валейбольнай, футбольнай альбо баскетбольнай каманды, не арганізаваны спартыўныя секцыі.

Аб будаўніцтве спартыўнага гарадка ў раёне пачалі гаварыць даўно, але акрамя парадная шумігі нічога не вышла. Райком комсамола дапамог знайсці сродкі на будаўніцтва, выбраць месца, а гарадка не пачалі будаваць. Палец аб палец не ўдарыў Шупан па падрыхтоўцы да дня фізкультурніка.

Трэба падкрэсліць, што яшчэ ні разу ў Высокаўскім раёне не было прадстаўніка абласнога камітэта фізкультуры. Там рашылі замяніць канкрэтнае кіраўніцтва і дапамогу бюракратычнай адпіскай і прысылкай цыркуляраў.

М. Сожын.

ПЕРШАЯ АБЛАСНАЯ НАРАДА НАРОДНЫХ СУДДЗЯЎ

У заходніх абласцях нашай рэспублікі народным суддзям прыходзіцца работаць у больш складаных умовах чым ва ўсходніх. Тут яшчэ працягваюць сваю дзейнасць прыватныя гандляры, у сельскай гаспадарцы пераважную большасць складаюць аднаасобныя гаспадаркі. Спекулянты, кулакі, буржуазныя нацыяналісты і іншыя варожыя элементы стараюцца шкодзіць працоўнаму народу будаваць па-новаму яго жыццё. У такіх умовах ад народных суддзяў патрабуецца асаблівая пільнасць і ўменне работаць, разбірацца ва ўсіх складаных справах.

З самага пачатку суддзям трэба было работаць з людзьмі, прышоўшымі ў апарат з мясцовага насельніцтва, якія да гэтага былі недастаткова падрыхтаваны. Меліся цяжкасці ў прадастаўленні сельсоветамі асобных дакументаў для афармлення судовых спраў.

Вельмі адказная была роля народных суддзяў у выхаванні народных засядацеляў і ў азнаямленні насельніцтва з рэвалюцыйнай законнасцю.

Адбыўшаяся днямі абласная нарада раённых суддзяў падвяла вынікі работы судоў і намеціла задачы на будучы час. Нарада паказала, як вяліка зацікаўленасць маладых совецкіх грамадзян да сваіх народных судоў. Пры разглядзе кожнай справы, на кожным пасяджэнні нарсуда прысутнічае, як правіла, 200—300 чалавек.

Некаторыя раённыя суды загружаны пераважна аліментнымі справамі. Гэта тлумачыцца тым, што бяспраўныя жанчыны былой Польшчы не знаходзілі ніякай падтрымкі ў польскім судзе. Зараз яны з упэўненасцю звярачваюцца ў свой совецкі суд, які цвёрда стаіць на абароне правоў совецкай жанчыны.

Даклад аб рабоце народных суддзяў вобласці зрабіў начальнік аблюста тав. Сідранскі. Дакладчык даў вычарпальны аналіз работы народных суддзяў вобласці. Загады № 41 і 31 Наркамюстаў СССР і БССР памаглі наладзіць работу народных судоў. Многа чаго ўжо зроблена народнымі суддзямі. Дзякуючы іх рабоце, совецкі суд заваяваў сабе вялікі аўтарытэт сярод насельніцтва. Але ёсць яшчэ недахопы. Не поўнасцю выкананы некаторыя пункты загадаў аб паскарэнні разгляду скарг, аб правільных прыгаворах, аб сістэматычнай справаздачнасці судоў перад насельніцтвам і аб павышэнні палітычна-юрыдычных ведаў народных суддзяў.

На радзе канкрэтных прыкладаў таварыш Сідранскі паказвае недахопы ў рабоце асобных народных судоў.

Колькасць астаўленых у сіле прыгавораў і рашэнняў народных судоў, з ліку абскарджаных на 1 чэрвеня, складае па крымінальных справах—45 проц., па грамадзянскіх—43 процанты. Гэты нізкі процант застаўленых у сіле прыгавораў паказвае, што асобныя суддзі няправільна падыходзяць да некаторых пытанняў. Асабліва гэта адчуваецца ў Косаўскім раёне, дзе колькасць астаўленых у сіле прыгавораў складае ўсяго 16,7 процанта, у Брэсцкім раёне 22,2 процанта. Добра ў гэтых адносінах пастаўлена работа ў Маларыцкім і Шарашэўскім раёнах, дзе ўсе вынесеныя прыгаворы застаюцца ў сіле.

Тэрміны разглядання спраў судом не скарачваюцца, за выключэннем у Косаўскім і Каменецкім раёнах. Наогул асаблівай нагрузкі ў судах не было, таму значна можна было скарачаць тэрміны разгляда спраў і павышаць якасць выносімых прыгавораў і рашэнняў.

Недастатковай была барацьба з раскрадальнікамі соцыялістычнай маёмасці, з хуліганамі, спекулянтамі, парушальнікамі прынцыпаў совецкага гандлю.

Народныя суддзі мелі недастатковую сувязь з партыйнымі і совецкімі арганізацыямі, дзе яны заўсёды маюць магчымасць даведацца аб недахопах у жыцці раёна. Таксама суддзі мала рабілі справаздач перад насельніцтвам аб сваёй рабоце.

У спрэчках выступіла 13 чалавек. Спрэчкі прайшлі па-дзеламу, на высокім палітычным узроўні. Амаль усе выступаючыя прад'явілі сур'ёзнае патрабаванне да аблюста, які не меў да гэтага часу жывой сувязі з народнымі судамі. Усяго за ўвесь час было рэвізавана толькі 9 народных судоў, ды і то адзін раз за тры — чатыры месяцы. Аблюст не паклапаціўся забяспечыць народныя суды неабходнай юрыдычнай літаратурай. У некаторых раёнах народным суддзям прыходзіцца хадзіць па справах за 30 — 40 кілометраў пехатою.

Таварыш Грайфер (старшыня грамадзянскай калегіі аблсуда) застанавілася на пытанні аб прычынах шматлікіх скасаванняў абласным судом прыгавораў і рашэнняў народных судоў. У некаторых прыгаворах адсутнічае класавы падыход. Так, напрыклад, народны суд Шарашэўскага раёна не ўказаў у прыгаворы маёмаснае становішча асуджанага.

Далей таварыш Грайфер расказвае аб некультурным састаўленні прыгавораў народным суддзёй Бярозаўскага раёна таварышом Ягубычавым.

Таварыш Тульдзік (Дывінскі раён) расказаў, што да гэтага часу ў раёне няма пракурора. Народны суд праводзіць растлумачальную работу сярод насельніцтва. У тых сельсоветах, дзе былі праведзены гутаркі аб рэвалюцыйнай законнасці, праступнасць значна зменшылася.

Таварыш Норка (старшыня крымінальнай калегіі аблсуда) гаварыў аб Указе Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР ад 27 чэрвеня па ўмацаванню працоўнай дысцыпліны і выцякаючых задачах, якія стаяць перад народнымі судамі ў гэтай галіне.

У спрэчках выступілі прадстаўнікі Брэсцкага абкома КП(б)Б таварыш Караткоў і Народнага Камісарыята Юстыцыі БССР таварыш Нарыновіч.

Нарада азнаёмілася з тэкстам тэлеграмы Народнага Камісара Юстыцыі БССР таварыша Ладысева аб неадкладным разглядзе народнымі судамі спраў па абвінавачванню ў парушэнні працоўнай дысцыпліны і лятунстве.

Народныя суды Брэсцкай вобласці ўключыліся ў соцыялістычнае спаборніцтва паміж Наркамюстамі БССР і УССР.

І. Фальтэнберг.

мы баявой партыяй Леніна-Сталіна, узняў мільёны рускіх, беларускіх, украінскіх і другіх сялян на барацьбу супроць самаўладства. Рэволюцыйны рух рабочых і сялян Беларусі складаў неадрыўную частку рэволюцыйнага руху ўсёй Расіі. Рускаму рабочаму класу, як найбольш шматлікаму і перадавому, у гэтым руху належала кіруючая роля.

Перамога Вялікай Кастрычніцкай рэволюцыі ў Беларусі

Рабочыя і сяляне Беларусі разам з працоўнымі ўсёй Расіі, на чале з рускім рабочым класам, пад кіраўніцтвам партыі Леніна-Сталіна, у кастрычніку 1917 г. звергл ўладу памешчыкаў і буржуазіі і ўстанавілі совецкую ўладу. Барацьба за перамогу соцыялістычнай рэволюцыі і ўстанаўленне совецкай улады ў Беларусі адбывалася пад непасрэдным кіраўніцтвам Леніна і Сталіна і іх саратнікаў—Кагановіча, Фрунзе, Орджанікідзе, Свердлова. Прыхваснi буржуазіі—меншавікі, эсэры, бундаўцы і другія контррэволюцыйныя партыі, прыкрываючыся фальшыва - нацыянальным сцягам, усякімі спосабамі імкнуліся перашкодзіць пераможнаму ходу соцыялістычнай рэволюцыі і выратаваць капіталізм. Але стаўка ворагаў рэволюцыі была біта. Большэвікі Беларусі пад кіраўніцтвам Леніна і Сталіна выкрылі іх контррэволюцыйныя махінацыі і павялі за сабой рабочы клас і беднейшае сялянства на штурм капіталізма.

Совецкая ўлада на другі дзень пасля перамогі Вялікай Кастрычніцкай Соцыялістычнай рэволюцыі знішчыла прыватную ўласнасць на зямлю, ліквідавала буйнае памешчыцкае землеўладанне і дэкрэтыравала пераход зямлі ў бясплатнае карыстанне сялян. Памешчыкі, у тым ліку і польскія паны, былі выгнаны з Беларусі, а землі іх перададзены сялянам. У сумеснай рэволюцыйнай барацьбе супроць самаўладства, супроць памешчыкаў і капіталістаў, а затым у барацьбе супроць белагвардзейцаў і іншаземных інтэрвентаў узмацнялася сувязь і мацнела дружба народаў былой Расійскай імперыі.

У лютым 1918 г. германскія імперыялісты ўторгліся на нашу совецкую зямлю, паставіўшы мэтай звергнуць совецкую ўладу і ператварыць нашу краіну ў сваю калонію. Полчышчы інтэрвентаў пачалі адначасовае наступленне на Петраград, совецкую Украіну і Беларусь. Гэта з'явілася вынікам здрадніцкай палітыкі іуды Троцкага, які, насуперак прамым дырэктывам Леніна і Сталіна, сарваў мірныя перагаворы ў Брэсце, адмовіўшыся падпісаць мірны дагавор з Германіяй. Акупіраваўшы Беларусь, захватчыкі звергл тут совецкую ўладу і аднавілі буржуазна-памешчыцкі лад. Разам з нямецкімі інтэрвентамі дзейнічалі польскія легіянеры — корпус Доўбар-Мусніцкага. Польскія легіянеры, гаспадарачы на акупіраванай частцы тэрыторыі Беларусі, ахоўвалі польскіх паноў, рабілі крывавую расправу над рабочымі і сялянамі, учынялі грабяжы і гвалты над працоўнымі масамі насельніцтва. Намаганнямі чырвонай гвардыі і беларускіх партызан у пачатку 1918 г. корпусу Доўбар-Мусніцкага было нанесена моцнае паражэнне пад Жлобінам і Рагачовам.

Дзесяць месяцаў працягвалася ў Беларусі крывавае панаванне нямецкіх інтэрвентаў і вярнуўшыхся разам з імі памешчыкаў і капіталістаў. На дапамогу беларускаму народу з Совецкай Расіі прышоў рабочы клас, прышла доблесная Чырвоная Армія. Пад кіраўніцтвам партыі Леніна-Сталіна, пры дапамозе вялікага рускага народа беларускі народ вызваліўся ад нямецкіх інтэрвентаў. 10 снежня 1918 г. Чырвоная Армія, радасна сустрэтая працоўнымі, уступіла ў Мінск. У Беларусі была адноўлена совецкая ўлада.

Утварэнне БССР

Выгнаўшы нямецкіх інтэрвентаў, рабочыя і сяляне Беларусі, пад кіраўніцтвам комуністычнай партыі, прыступілі да замацавання заваяванай перамогі, да арганізацыі сіл для абароны совецкай рэспублікі ад белагвардзейцаў і інтэрвентаў, якія наступалі з усіх бакоў. Задача абароны краіны Советаў была агульнай для працоўных усіх нацыянальнасцей Расіі.

30—31 снежня 1918 г. адбывалася VI Паўночна-Заходняя абласная канферэнцыя РКП(б). На канферэнцыі прадстаўлены былі поўнасцю ўсе знаходзячыяся на тэрыторыі Беларусі большэвіцкія арганізацыі. На ўказаннях таварышоў Леніна, Сталіна і Свердлова канферэнцыя аб'явіла сябе першым з'ездам КП(б)Б. З'езд, ажыццяўляючы ленінска-сталінскую нацыянальную палітыку, выказаўся за стварэнне Беларускай Совецкай Соцыялістычнай Рэспублікі. Таварыш Сталін, як народны камісар па справах нацыянальнасцей, непасрэдна кіраваў утварэннем БССР, даваў дырэктывы і ўказанні. 1 студзеня 1919 г. быў выдан маніфест першага рабоча-сялянскага ўрада Беларусі, адрэдагаваны таварышом Сталіным.

Такім чынам, у выніку перамогі Вялікай Кастрычніцкай Соцыялістычнай рэволюцыі беларускі народ упершыню ў гісторыі атрымаў сваю дзяржаўнасць. **Тварцамі дзяржаўнасці беларускага народа з'яўляюцца вялікія праваднікі працоўных усяго свету — В. І. Ленін і І. В. Сталін.**

У пачатку лютага 1919 г. адбываўся першы Усебеларускі з'езд Советаў. На з'ездзе выступіў старшыня ВЦВК РСФСР Я. М. Свердлоў. Ад імені рускага народа таварыш Свердлоў вітаў беларускі народ, які вызваліўся ад нямецкіх інтэрвентаў, і заявіў, што „рускі пролетарыят ніколі не забудзе таго, што вы першымі прынялі на сябе ўдары і націск германскага імперыялізма, спыніўшы яго рух у глыб краіны". Таварыш Свердлоў абвясціў на з'ездзе пастанову ВЦВК РСФСР аб прызнанні незалежнасці БССР. У заключнай часці пастановы было сказана:

„Прэзідыум ВЦВК заяўляе аб гатоўнасці РСФСР аказаць усялякую дапамогу і падтрымку працоўным масам Беларусі ў іх барацьбе супроць панавання эксплаатацыі і прыгнечання і ў абароне іх свабоды і незалежнасці ад замахаў іншаземных заваяванняў".

I Усебеларускі з'езд Советаў, выражаючы свабодную волю працоўных Беларусі, прыняў рашэнне аб устанаўленні федэратыўнай сувязі з брацкай Расійскай Совецкай Соцыялістычнай Рэспублікай. У сувязі з такім рашэннем таварыш Сталін пісаў: „Добраахвотны саюз працоўных усіх незалежных совецкіх рэспублік... Гэта іменна той шлях аб'яднання народаў, аб якім увесь час цвярдзіла совецкая ўлада, і які дае цяпер свае добрыя вынікі".

(Працяг у наступным нумары).

КАМЮНІКЕ

ПАДПІСАННЕ ГАНДЛЁВАГА ДАГАВОРА ПАМІЖ СССР І ФІНЛЯНДЫЯЙ

28 чэрвеня 1940 года ў Маскве адбылося падпісанне гандлёвага дагавора і згоды аб плацяжах паміж Саюзам ССР і Фінляндыяй.

Гандлёвы дагавор прадугледжвае прымяненне абодвума старанамі прынцыпа спрыяння.

У спецыяльным прылажэнні да гандлёвага дагавора рэгулюецца прававое становішча гандлёвага прадстаўніцтва СССР у Фінляндыі.

Агульны тавараабарот паміж СССР і Фінляндыяй на першы год дзеяння дагавора вызначан у суме 7,5 мільёна амерыканскіх долараў з кожнай стараны.

Фінляндыя будзе пастаўляць Совецкаму Саюзу буксіры, ліхтэры, электраабсталяванне, медны провад, скуры, тэхнічную паперу, жывёльнае масла, мяса і другія тавары. Совецкі Саюз будзе пастаўляць Фінляндыі пшаніцу, жыта, нафтапрадукты, марганцавую руду, бавоўну, табак і другія тавары.

З Совецкай стараны вышэй указаныя пагадненні падпісаў Народны Камісар знешняга гандлю СССР тав. Мікаян А. І., з фінляндскай стараны — міністр гандлю Фінляндскай рэспублікі п. В. А. Коцілайнен і надзвычайны пасланнік і паўнамочны міністр Фінляндскай рэспублікі ў СССР п. Ю. Паасківі.

(ТАСС)

Мінск—сталіца Совецкай Беларусі. Агульны выгляд універсітэцкага гарадка.
Фота М. Савіна. Фотахроніка БЕЛТА.

У совецкіх Чэрнавіцах

ЧЭРНАВІЦЫ, 30-га чэрвеня (ТАСС). Дакладна ў вызначаны час часці Чырвонай Арміі перайшлі румынскую граніцу. Стройныя калоны пяхоты, конніцы, артылерыі і танкаў няспынным патокам рухаюцца ўперад. Усе жыхары выйшлі сустракаць часці Чырвонай Арміі. Цяжка сказаць, дзе была больш цёплая і радушная сустрэча. Усюды кветкі, сцягі, трыумфальныя аркі, партрэты кіраўнікоў большэвіцкай партыі і совецкага ўрада.

Дысцыпліна, магутная тэхніка, узорны парадак калон выклікаюць адабрэнне і бурнае захапленне сустракаючых.

...Маленькая станцыя Неплакіўцы. Чотка адбіваючы крок, з музыкай праходзіць Н-скі полк.

— Глядзіце, якія ўсе маладыя! Як яны добра ідуць! Гарматы якія, танкі, — гаворыць хтосьці ў натоўпе.

На ўсіх прывалах хутка завязваліся гутаркі. Трэба было толькі байцу ці камандзіру спыніцца, як вакол яго адразу стваўся круг. Усім хочацца хутчэй пазнаць праўду аб нашай вялікай радзіме, совецкіх людзях і іх жыцці.

Па прыгожай даліне ракі Прут часці Чырвонай Арміі рухаліся да Чэрнавіц. Горад Чэрнавіцы — буйнейшы цэнтр Букавіны. У ім больш 100 тысяч жыхароў. Многа фабрык, заводаў і прадпрыемстваў лёгкай прамысловасці. 28 чэрвеня група танкаў падышла да горада. Жыхары з захапленнем сустракалі совецкіх танкістаў, закідвалі іх кветкамі. Да іх цягнуліся тысячы рук. Мноства людзей суправаджала танкістаў па трыумфальнаму шляху. Вызвалены народ вышаў вітаць совецкія войскі са сцягамі і аркестрамі. Якія радасныя твары! З якім інтарэсам слухаюць апавяданні чырвонаармейцаў аб жыцці ў Совецкім Саюзе!

— Няўжо ў нас будзе так добра! — чутны воклічы.

Па прыбыцці совецкіх войск у Чэрнавіцах пачало ўстнаўлівацца новае жыццё.

Часці Чырвонай Арміі ўзялі пад сваю ахову фабрыкі, заводы і ўвесь горад. Капітан Акіменка, які назначан камендантам горада, неадкладна прыступіў да работы. Насельніцтва жыва адгукнулася на заклік арганізаваць рабочую гвардыю. Да вечара былі створаны першыя атрады рабочых гвардзейцаў. Яны занялі свае пасты на чыгуначных станцыях, прадпрыемствах і вуліцах.

Усю ноч па даліне да горада ішлі войскі. Ноччу можна было назіраць нябачанае відовішча. Уздоўж вуліц сёл стаялі жыхары з ліхтарамі ў руках, асвятляючы шлях нашых часцей. У сяле Лужачах усе вышлі на вуліцу.

Працоўныя Паўночнай Букавіны з захапленнем сустракаюць Чырвоную Армію — сваю абаронцу.

Сустрэча вызваліцеляў

КІШЫНЁЎ, 30 чэрвеня (ТАСС). У другой палове дня 28 чэрвеня жыхары горада Кішынёва пачулі гул набліжаючыхся самалётаў. Усе выйшлі на вуліцу. Хутка над горадам паказаліся першыя совецкія самалёты. Совецкія лётчыкі ўзмахам магутных крылляў вітаюць сваіх братоў. Жыхары Кішынёва ў парыве радасці падкідалі шапкі, хусткі, маці высока падымалі сваіх дзяцей.

Калі самалёты павярнулі да аэрадрома, які знаходзіцца ля самага краю горада, жыхары рынуліся туды. Навакол прызямліўшыхся самалётаў сабралася многа народа.

Адбывалася неперадаваемае. Ад радасці тут былі слёзы, смех і танцы. Першым жаданнем усіх было моцна паціснуць руку совецкім воінам.

29 чэрвеня Кішынёў прачнуўся раней звычайнага. У тых дамах, дзе жывуць гарадская беднота і працоўныя, з самага світання нікога не засталося. Усе выйшлі на вуліцы і плошчы. Людзі перасталі гаварыць упаўголаса, знік смутак, які пакрываў доўгія годы твары соцень тысяч прыгнечаных украінцаў. Галасна гучаць украінская, руская і яўрэйская мова. У многіх месцах спяваюць совецкія песні і „Інтэрнацыянал“.

Асабліва людна на аэрадроме. Прыляцеўшыя самалёты прывезлі газеты і многа брашур і журналаў. Усё расхватвалася.

Да мяне падышоў мужчына сярэдніх год.

— Я Ігнат Піліпчук, — сказаў ён моцна паціскаючы мне рукі, — дванаццаць год я рабочы кішынёўскага вадаправода. Перадаць вам прывітанне і вялікае дзякуй, што вы не забылі нас. Мы ведалі, што вы, нашы родныя браты, вызваліце нас ад гвалту і здзекаў румынскіх шкурадзёраў. Мы вас чакалі і дачакаліся. Чакаць было нялёгка. Работы многа і цяжка, а атрымлівалі, выбачайце за выражэнне, кукіш. Атрымоўваў я за суткі, а работаў з суткі тры чвэрці, 60 — 70 лей. Кіло хлеба каштуе 26 лей. У мяне жонка і трое дзяцей, так што нават на хлеб нехапала.

Хутка нахлынуўшыя новыя сотні людзей кудысьці аднеслі вадаправодчыка і ён не змог закончыць сваё апавяданне аб цяжкім і беспрасветным жыцці пад ярмом румынскіх баяр. Гэта апавяданне прадаўжалі сотні другіх людзей. Кожны канчае радасна:

Усё гэта было і ўшло ў мінулае і больш не вернецца. Зараз мы—совецкія людзі, жыхары совецкага горада Кішынёва, Совецкай Бесарабіі, якая навекі далучана да Совецкага Саюза.

На берагах Днястра

БЕНДЭРЫ, 30 чэрвеня (ТАСС). 22 годы на ўсёй працягласці Днястра панавала цішыня. Да кожнага шораху чутка прыслухоўваліся зоркія совецкія часавыя. Тут была дзяржаўная граніца. Наступіў доўгачаканы дзень. Паўднёвае сонца саграває воды ракі, асыпае залацістымі праменнямі багатыя фруктовыя сады. З ранняя да позняй ночы на берагах Днястра ажыўленне. Перакліваючыся вітаюць адзін аднаго тысячы людзей. Многа купаючыхся. Адзін з юнакоў смела аддзяляецца з бесарабскага берагу. З вялікім інтарэсам сочаць за ім сабраўшыяся жыхары і чырвоныя пагранічнікі. Не спыняе яго больш часавы. Совецкія грамадзяне ветліва сустракаюць яго. З якой увагай слухае ён апавяданне аб шчаслівым і свабодным жыцці совецкага народа! Вяртаецца назад пагранічнікі дазволілі юнаку праз мост. Развітаючыся, ён моцна паціскаў дзесяткі рук.

Нармальнае жыццё ў совецкім горадзе Бендэры хутка наладжваецца. Бесперабойна работае электрастанцыя. Устанаўліваецца тэлеграфная сувязь. Горад пачынае жыць па-новаму.

Германскі друк аб далучэнні Бесарабіі і Паўночнай Букавіны да СССР.

БЕРЛІН, 30 чэрвеня (ТАСС). Германскі друк змясціў некалькі артыкулаў, прысвечаных мірнаму вырашэнню бесарабскага пытання.

Газета „Нацыянал цэйтунг“ піша: „Зварот Расіі Бесарабіі і Паўночнай Букавіны канчаткова ліквідуе несправядлівасць Версальскага міру. Расія ніколі не прызнавала захвату гэтых абласцей, ніколі не сумнявалася, што гэтыя захвачаныя ўзброеным шляхам абласці будуць зноў належыць ёй.

Хоць румынскі ўрад добра разумеў неабходнасць звароту Бесарабіі, ён увесь час адсоўваў гэтае пытанне на задні план. Не раз ад гэтага пытання адносіны паміж СССР і Румыніяй абвастраліся.

Асаблівае значэнне адбываючыхся падзей у тым, што знішчэнне тэрытарыяльных несправядлівасцей на паўднёвым-усходзе Еўропы ўхіляе магчымасць будучых канфліктаў“.

Газета „Гамбургер фрэмдэнблат“ у перадавым артыкуле піша: „Бесарабскае пытанне, якое яшчэ з сусветнай вайны амрачала адносіны паміж Расіяй і Румыніяй вырашана зараз па ініцыятыве Расіі. Бесарабія больш 100 год — з 1812 па 1919 гг.—належыла Расіі“.

Паведамленне агенцтва Рэйтэр.

ЛОНДАН, 30 чэрвеня (ТАСС). Як перадае агенцтва Рэйтэр, 28 чэрвеня ноччу на галоўным вакзале Бухарэста вялікі натоўп спрабаваў папасці ў экспрэс, які адыходзіў у Кішынёў. Поезд вышаў па назначэнню, згодна распісання. Аднак вялікая колькасць не змагла атрымаць месц у поездзе.

БУХАРЭСТ, 30 чэрвеня (ТАСС). У сувязі з уступленнем у Бесарабію і Паўночную Букавіну Чырвонай Арміі, многія бесарабцы, якія пражываюць у Румыніі, кінуўшы ўсё, выязджаюць у Бесарабію.

Водгукі на паведамленне ТАСС аб мірным вырашэнні совецка-румынскага канфлікта

РЫГА, 30 чэрвеня (ТАСС). Латвійскі друк публікуе паведамленні аб вырашэнні совецка-румынскага канфлікта па пытанні Бесарабіі і Паўночнай часткі Букавіны. Газеты надрукавалі паведамленне ТАСС і карэспандэнцыі аб цёплай сустрэчы часцей Чырвонай Арміі ў Бесарабіі і Паўночнай Букавіне, водгукі працоўных СССР. Газеты апублікавалі даведку аб Бесарабіі і Паўночнай Букавіне. Газета „Пролетарская правда“ у перадавым артыкуле пад назвай „Чырвоная Армія вызваліцельніца працоўных“ піша: „Народы Бесарабіі і Паўночнай Букавіны сустракалі Чырвоную Армію. Упоў сэрцы прыгнечаных напоўніліся незабыўным, захапленнем. Ужо не першы раз Чырвоная Армія нясе свабоду працоўным. Яшчэ нядаўна мы былі сведкамі таго, як ад рук Чырвонай Арміі мільёны беларусоў і украінцаў атрымалі свабоду пасля доўгіх год рабства. На днях мы самі сустракалі Чырвоную Армію, якая вызваліла працоўны народ ад гнёту плутакратыі. Чырвоная Армія з'яўляецца другам працоўных усяго свету. Гэта асабліва важна падкрэсліць сёння, калі бушуе пажар другой імперыялістычнай вайны. Мы заяўляем, што ўзы самай гарачай любві і цеснай дружбы звязваюць нас з байцамі Чырвонай Арміі, з яе камандзірамі і ўсім вялікім Совецкім Саюзам“.

Салдаты латвійскай арміі выкрываюць правакацыйныя дзеянні афіцэраў

РЫГА, 30 чэрвеня (ТАСС). Газета „Пролетарская правда“ паведаміла ўчора, што „у 9 Рэзакненскім палку лютаваў тэрор у адносінах прагрэсіўна настроеных салдат. Афіцэры настройвалі салдат супроць СССР. Пасля 17 чэрвеня становішча не змянілася. Было забаронена вітаць байцоў Чырвонай арміі. Прагрэсіўна настроеным салдатам пагражалі расстрэлам. Афіцэры забаранялі размовы з чырвонаармейцамі, адмаўлялі ў адпусках, забаранялі слухаць радыёперадачы, натраўлівалі салдат на новы ўрад. Калі начальства адмовілася даць дазвол слухаць перадачу совецкага радыёканцэрта, прысвечанага Балтыйскім дзяржавам, салдаты выступілі адкрыта з дэманстрацыйным пратэстам. Просьбу салдат дазволіць ім паслухаць рэферат аб новым строі, афіцэры адвергілі. 27 чэрвеня адбыўся сход, які рашыў склікаць нараду салдат Рэзакненскага гарнізона, каб растлумачыць мэты новага ўрада і абгаварыць патрабаванні салдат. Рапіцой салдаты распаўсюджвалі па ўсіх ротах літаратуру, раздавалі чырвоныя лентачкі. У 12 гадзін 15 мінут салдаты з усіх рот напоўнілі гарнізонны двор, не звяртаючы ўвагі на супроцьдзеянні афіцэраў. Салдаты патрабавалі прынесці чырвоны сцяг. Сход вітаў новы ўрад, яго мерапрыемствы, латвійскую армію і латвійскую компартыю. Выступаўшыя з прамовамі падкрэслівалі, што дружба з Совецкім Саюзам, цеснае супрацоўніцтва ўсіх народаў, пражываючых у Латвіі — робіць латвійскую армію моцнай і гатовай да барацьбы з усімі ворагамі. Прысутнічаўшыя адказалі на гэту заяву громкім „Ура!“ у часць Чырвонай Арміі, Совецкага Саюза і таварыша Сталіна. Выбран камітэт, якому даручылі перадаць патрабаванні салдат 9 Рэзакненскага палка.

Роспуск літоўскага сейма

КАЎНАС, 30 чэрвеня (ТАСС). Актам прэзідэнта Літоўскай рэспублікі афіцыяльна аб'яўлена, што літоўскі сейм з 1 ліпеня лічыцца распушчаным.

КАЎНАС, 30 чэрвеня (ТАСС). У сувязі з роспускам сейма міністр юстыцыі Літвы Пакаркліс апублікаваў у газеце „Лietувос айдас“ артыкул, у якім піша:

„Сейм з'яўляўся характэрным тварэннем старога рэжыма. З 46 членаў сейма 42 належалі да правай рэакцыйнай партыі таўцінінкаў, 4 фармальна не належалі да гэтай партыі, але спачувалі ёй.

У састаў сейма ўваходзілі ксяндзы, вышэйшыя чыноўнікі, кулакі. 22 члены сейма лічыліся „сялянамі“. Да іх належалі такія паны як Каркаускас — старшыня гандлёва-прамысловай палаты, Гудавічус — член совета каўнаскага і акругавага самакіравання, Маурукас — бургомістр горада Марыямполя. Астатнія „сяляне“ з'яўляліся валаснымі старшынямі, членамі акруговых упраў, членамі праўлення таварыстваў дробнага крэдыта і т. п. У сейме не было прадстаўлена дробнае і сярэдняе сялянства, якое складае пераважную большасць сялян. У сейме не было ні аднаго прадстаўніка сельскагаспадарчых і прамысловых рабочых. Сейм быў чужды рабочаму класу.

Народнаму ўраду не па шляху з ідэалогіяй старога рэжыма. Яму не па шляху з дзецішчам гэтага рэжыма — сеймам, які па свайму саставу і дзейнасці не прадстаўляў шырокія народныя масы. Такі сейм павінен быць распушчан. Следуе выразіць упэўненасць, што наша радзіма ніколі больш не ўбачыць такога сейма“.

Выкладанне рускай мовы ў латвійскіх школах

РЫГА, 30 чэрвеня (ТАСС). Міністэрства асветы Латвіі рашыла ўвесці ва ўсіх латвійскіх школах выкладанне рускай мовы. Міністэрства асветы ўстанавіла, што 3.900 школьных настаўнікаў добра ўладаюць рускай мовай і змогуць пачаць выкладанне гэтай мовы. Толькі ў 89 школах няма настаўнікаў, якія могуць выкладаць рускую мову. На працягу лета па ўсёй краіне для выкладчыкаў рускай мовы будуць арганізаваны 4—6 тыднёвыя курсы.

Балгарская газета аб Бессарабіі

СОФІЯ, 30 чэрвеня (ТАСС). Газета „Нова вечерь“ у артыкуле пад загалоўкам „Несправядлівасць выпраўлена“ піша: „Над Бесарабіяй развіваецца совецкі сцяг. З хуткасцю і рашымасцю СССР адхіліў несправядлівасць, вытвараную супроць вялікай краіны ў той момант, калі народ гэтай краіны быў заняты ўнутраным перажываннем. Бесарабія звяртаецца свайёй маці-радзіме. Балгарскі народ, многа цярпеўшы ад учыненых у адносінах да яго несправядлівасцей, не можа не адобрыць акта, якім была ліквідавана адна з шматлікіх на зямлі несправядлівасцей.

Паляпшаецца медыцынскае абслугоўванне працоўных

У сувязі з Указам Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР аб пераходзе на 8-гадзінны рабочы дзень, сямідзённы рабочы тыдзень і аб забароне самавольнага ўхода рабочых і служачых з прадпрыемстваў і ўстаноў, Народны Камісарыят аховы здароўя СССР распрацаваў мерапрыемствы, якія садзейнічаюць паляпшэнню медыцынскага абслугоўвання працоўных.

Рабочы дзень у больніцах павялічваецца ад 6 да 8 гадзін. Побач з гэтым сярэдні медыцынскі персанал не скарачаецца, што дасць магчымасць палепшыць догляд за хворымі. Графік дзяжурстваў па зменах будуецца так, што ноччу замест адной сястры будуць працаваць дзве. Ад 6 да 7 гадзін павялічваецца рабочы дзень урачоў амбулаторый і паліклінік. Палавіну рабочага часу ўрач будзе праводзіць у хворых па-даму. Штаты сярэдняга медыцынскага персанала захоўваюцца. Павелічэнне гадзін работы дазваляе пераключыць частку сясцёр, фельдшарыц і акушорак на прафілактычную дапамогу насельніцтву па-даму.

Раней у выходны дзень у амбулаторыях і паліклініках дзяжурыў адзін урач, зараз па выхадных днях уводзіцца нармальны прыём хворых урачамі асноўных спецыяльнасцей: тэрапеўтамі, хірургамі, стаматалогамі.

Для палягчэння ўмоў працы работніц-мацерай ва ўсіх дзіцячых яслях працягласць работы ў адну змену ўстанаўліваецца ў 10 гадзін.

Прыняты меры да палепшання медыцынскага абслугоўвання насельніцтва ў сельскіх мясцовасцях. Для ўмацавання сельскіх урачэбных участкаў побач з выпускнікамі медыцынскіх навучальных устаноў будзе накіравана частка ўрачоў, якія вызваляюцца з гарадскіх устаноў.

(ТАСС)

АНГЛА-ГЕРМАНСКАЯ ВАЙНА

БЕРЛІН, 30 чэрвеня (ТАСС). Зводка камандавання паведамляе: „Ва Францыі і на моры не адбылося нічога істотнага. У ноч на 30 чэрвеня германскія самалёты бамбардыравалі парты і прадпрыемствы ваеннай прамысловасці ў Англіі і Шатландыі. Ва многіх месцах адбыліся ўзрывы і ўзніклі пажары. Пажары ўзніклі ў партах Кардзіфа і Брыстоля, бомбы папалі ў цыстэрны з нафтай. Германская авіяцыя паспяхова бамбардыравала аэрадромы ў Лінкольне, Нотінгеме і Йорке. Ноччу англійскія самалёты бамбардыравалі аб'екты Паўночна-Заходняй Германіі, якія не маюць ваеннага значэння. Наша зенітная артылерыя збіла 4 непрыяцельскіх самалёты. Адзін з нашых самалётаў не вярнуўся на сваю базу“.

БЕРЛІН, 30 чэрвеня (ТАСС). Бюлетэнь „Дынст аус Дэйчланд“ піша: „Самалёты падвергні бамбардыроўцы рад гарадоў. На Дуізбург было скінута з англійскіх самалётаў 25 запальных бомб. У ваколіцах горада Везеля на 4 маленькіх мястэчкі скінута 32 запальных і 16 фугасных бомб. На горад Вальзум скінута 14 фугасных і 19 запальных бомб. Бамбардыроўкі прычынілі матэрыяльныя страты. У ноч на 27 чэрвеня англійскія самалёты бамбардыравалі дацкі горад Нюбарг, скінуўшы 20 фугасных бомб. У гэту ноч англійскія самалёты вытварылі бамбардыроўку германскіх і галандскіх гарадоў. Ва ўсіх выпадках прычынены матэрыяльныя страты. Ёсць афяры сярод грамадзянскага насельніцтва.

ЛОНДАН, 30 чэрвеня (ТАСС). Міністэрства авіяцыі паведамляе, што 28 чэрвеня авіяцыя берагавой абароны вытварыла вялікія разведвальныя палёты над Паўночным морам аж да скандынаўскага ўзбярэжжа. Адзін англійскі самалёт не вярнуўся на базу. Англійская бамбардыровачная авіяцыя прадаўжала аперацыі над Францыяй, Германіяй і Галандыяй. Вялікія разбурэнні прычынены хімічным заводам, сартыровачным станцыям, аэрадромам і суднам. Учора авіяцыя берагавой абароны ўноў атакавала порт Валдэмсоорд у Галандыі, пры бамбардыроўцы пашкоджаны склады боепрыпасаў. У рэзультаце бамбардыроўкі ўзніклі пажары. Англійскія самалёты шчасліва вярнуліся на базы“.

Заява Біверборука

ЛОНДАН, 30 чэрвеня (ТАСС). Міністр па справах авіяцыйнай прамысловасці Біверборук заявіў, што рабочыя англійскіх авіяцыйных прадпрыемстваў, пачынаючы з сярэдзіны мая, работаюць без выхадных дзён. Толькі зараз міністэрства згадзілася прадаставіць рабочым адзін выхадны дзень.

Харчовыя цяжкасці ў Францыі

БЕРЛІН, 30 чэрвеня (ТАСС). Газета „Гамбургер фрэмдэнблат“ піша аб цяжкім харчовым становішчы ва Францыі. Урад Петэна распарадзіўся рэзка абмежаваць спажыванне прадуктаў харчавання. Мука будзе зараз прадавацца з вялікай прымессю сурагатаў. В многіх французскіх дэпартаментах адчуваецца востры недахоп малака і малочных прадуктаў.

Зводка Італьянскага камандавання

РЫМ, 30 чэрвеня (ТАСС). Агенцтва Стэфані перадае зводку італьянскага камандавання: „На граніцах Кірэнаікі значная актыўнасць нашых войск. Адбіты атакі матарызаваных частак праціўніка. Заняты некалькі пунктаў. У час паветраных сражэнняў збіта 4 самалёты праціўніка. Некалькі членаў экіпажа самалётаў узяты ў палон. Два нашых самалёты не вярнуліся на свае базы. У час налёту непрыяцеля на Тобрук (Лівія), які прычыніў нязначныя страты, наша зенітная авіяцыя збіла два англійскіх самалёта. Налёт непрыяцельскіх самалётаў на Масауа (Эрытрэя) не нанёс страты. У гэтым налёце наша зенітная артылерыя збіла адзін самалёт праціўніка“.

Вайна на моры

ЛОНДАН, 30 чэрвеня (ТАСС). Як перадае марское міністэрства, 28 чэрвеня разведвальныя самалёты выкрылі тры італьянскіх эсмінцы. На аснове разведкі, англійскія лёгкія марскія сілы выследзілі праціўніка і адкрыўшы агонь на блізкай дыстанцыі патапілі адзін непрыяцельскі эсмінец. Два другія італьянскіх эсмінцы скрыліся, выкарыстаўшы цемру. З англійскага боку страт не было.

Эканамічная канферэнцыя ў Рыме

РЫМ, 30 чэрвеня (ТАСС). Афіцыяльна паведамляецца, што ўчора ў Рыме адкрылася канферэнцыя прадстаўнікоў Італіі, Германіі, Балгарыі, Югаславіі, Румыніі і Венгрыі. Задача канферэнцыі — вывучэнне і вырашэнне праблем гандлёвага абмену і транзіту, якія ўзніклі ў сувязі з сучасным становішчам у Еўропе.

Становішча рабочага класса ў Японіі

(Працягласць рабочага дня)

Да самага нядаўнага часу ў Японіі не было законадацельства, якое абмяжоўвала-б рабочы дзень на прадпрыемствах. Толькі пад уплывам узмацніўшыхся патрабаванняў рабочых урад, апасаючыся абвастрэння ўнутранага становішча ў часе вайны, вымушан быў увесці з 1 мая мінулага года закон аб устанаўленні 12-гадзіннага рабочага дня для рабочых старэй 16 год і прадастаўленні рабочым „па крайняй меры двух выхадных дзён ў месяц“. Аднак у законе ёсць агаворка па якой з дазволу мясцовага губернатара рабочы дзень можна прадоўжыць да 14 гадзін.

Акрамя таго закон ахапляе толькі каля 1.700 фабрык і заводаў з 800 тысячамі рабочых, паколькі распаўсюджваецца толькі на прадпрыемствы, налічваючыя звыш 10 рабочых (па афіцыяльных даных ў мінулым годзе ў Японіі налічвалася 6 мільёнаў 764 тысячы рабочых).

Найбольш буйнымі прадпрыемствамі з'яўляюцца ваенныя заводы ці маючыя ваеннае значэнне. Такім чынам закон у першую чаргу адносіцца да іх. Аднак іменна ў іх закон аб 12 гадзінным рабочым дні, як правіла, не захоўваецца самімі ўладамі.

Журнал „Кайдзо“ пісаў: „Работа на заводах вытвараецца, як правіла, звыш 12 гадзін, а ў асабліва экстрэнных выпадках поўныя суткі і яшчэ 12 гадзін, гэта значыць 36 гадзін беспярапынна. Паколькі зараз у перыяд надзвычайнага часу прадзелам павінны з'яўляцца толькі магчымасці чалавечай энергіі“.

На прадпрыемствах, якія не ўлічваюцца статыстыкай, гэта значыць, якія маюць менш 5 рабочых, (на такіх прадпрыемствах каля 2,5 мільёна рабочых) працягласць рабочага дня цалкам залежыць ад свавольства прадпрыемцы ці яго падрадчыка.

Для жанчын і падлеткаў да 16 год (сярод фабрычна-заводскіх рабочых жанчыны складаюць 37,6 проц., а падлеткі да 16 год — 10 проц.) у 1926 годзе ўстаноўлен 11-гадзінны рабочы дзень. Аднак закон дазваляе мясцовым уладам прадоўжыць рабочы дзень для жанчын і падлеткаў на 2 гадзіны.

Наколькі ўзрос рабочы дзень на японскіх прадпрыемствах у час вайны, відаць з даных міністэрства ўнутраных спраў аб машынабудаўнічай прамысловасці. У лістападзе 1937 года 11—12 гадзінны рабочы дзень быў у 16,1 проц. усіх машынабудаўнікоў, а ў лістападзе 1938 года ён ахватваў ужо 23,1 проц. рабочых гэтай галіны. 14—15 гадзінны рабочы дзень быў у 1,7 проц. рабочых машынабудаўнічай прамысловасці, а праз год ужо ў 2,8 проц. Звыш 16 гадзін працавала ў палавіне 1938 года 2,7 проц. рабочых гэтай галіны супроць 1,4 проц. у палавіне 1937 года. (ТАСС)

Адказны рэдактар Г. Т. МІНЧУКОЎ.

Да ведама рэдактароў насценных газет прадпрыемстваў, устаноў і арцеляў горада Брэста.

Пры рэдакцыі газеты „ЗАРА“ работае
ПАСТАЯННЫ СЕМІНАР РЭДАКТАРОЎ НАСЦЕННЫХ ГАЗЕТ.
Чарговыя заняткі адбудуцца 3 ліпеня ў памяшканні рэдакцыі.
Пачатак семінара ў 7 гадзін вечара

Просьба да ўсіх рэдактароў своечасова з'явіцца на заняткі.

РЭДАКЦЫЯ ГАЗЕТЫ „ЗАРА“.

Адрас рэдакцыі: г. Брэст, вуліца імені Карла Маркса 22, Тэлефоны 1—17, 1—22, 6—15. Друкарня ім. Варашылава. Абллiт № 1[illegible]